

รายงานผลการพิจารณาศึกษา
ของคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เรื่อง
บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

รายงานการพิจารณาศึกษา

เรื่อง

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ของ

คณะกรรมการการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

(สำเนา)
บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

ที่ สว (สนช)(กมธ ๓) ๐๐๑๙ / (ร ๓๕)

วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการส่งเสริมและ
พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ด้วยในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๔ ประกอบข้อ ๘๕ วรรคสอง และข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๗๘ (๑๐) มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งประสานกับองค์กรภายในประเทศ ต่างประเทศ ประชาคมนานาชาติเกี่ยวกับแนวทางการร่วมมือเพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส การส่งเสริมศักยภาพของชุมชน ด้านการพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ การสงเคราะห์ ดูแลผู้ยากไร้ การสร้างหลักประกันและความมั่นคงในคุณภาพชีวิตของคนไทยโดยรวม รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งกรรมาธิการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายวัลลภ ตังคณานูรักษ์	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายมณฑิร บัญตัน	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางสุวรรณี สิริเวชชะพันธ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. คุณหญิงทรงสุตา ยอดมณี	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	เลขานุการคณะกรรมการ
๖. พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นายแถมสิน รัตนพันธุ์	กรรมาธิการและที่ปรึกษา
๘. พลตรี จารึก อารีราชการัณย์	กรรมาธิการและที่ปรึกษา
๙. พลเรือเอก สุรศักดิ์ หุ่นเรืองรมย์	กรรมาธิการและที่ปรึกษา
๑๐. พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล	กรรมาธิการและที่ปรึกษา
๑๑. นางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์	กรรมาธิการ
๑๒. รองศาสตราจารย์กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย	กรรมาธิการ
๑๓. พลเอก ชีระวัฒน์ บุญยะประดับ	กรรมาธิการ
๑๔. พลเรือเอก นริส ประทุมสุวรรณ	กรรมาธิการ

๑๕. นายปรีชา...

๑๕. นายปรีชา วัชรากัย	กรรมการ
๑๖. พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรตม	กรรมการ
๑๗. พลเอก ไพบยนต์ คำทันเจริญ	กรรมการ
๑๘. นายยุทธนา ทัพเจริญ	กรรมการ
๑๙. พลเอก ยุทธศิลป์ โดยชื่นงาม	กรรมการ
๒๐. พลเอก สกล ชื่นตระกูล	กรรมการ
๒๑. พลเอก สรรชัย อจลานนท์	กรรมการ
๒๒. พลเอก อุดุลยเดช อินทะพงษ์	กรรมการ
๒๓. พลเอก อรุณ สมตน	กรรมการ
๒๔. พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์	กรรมการ

คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าว ต่อที่ประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อให้โปรดนำเสนอรายงานของคณะกรรมการต่อที่ประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

(ลงชื่อ) วัลลภ ตังคณานุรักษ์

(นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์)

ประธานคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน

สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สมานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวศิริพร ภิญโญศิริธร)

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก

เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส

สำนักกรรมการ ๓

สำนักกรรมการ ๓

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการสังคมฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๕ - ๖

โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๖

พิมพ์ปัญญา พิมพ์

พิมพ์ปัญญา/จิตตินันท์ ทาน

ศิริพร ตรวจ

คณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์
ประธานคณะกรรมการ

นายมนต์เฑียร บุญตัน
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่หนึ่ง

นางสุวรรณี สิริเวชชะพันธ์
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สอง

คุณหญิงทรงสุตา ยอดมณี
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สาม

นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ
เลขานุการคณะกรรมการ

พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ
โฆษกคณะกรรมการ

นายแถมสิน รัตนพันธุ์
กรรมการและที่ปรึกษา

พลตรี จาริก อารีราชการณย์
กรรมการและที่ปรึกษา

พลเรือเอก สุรศักดิ์ หุ่นเรืองรมย์
กรรมการและที่ปรึกษา

พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล
กรรมการและที่ปรึกษา

นางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์
กรรมการ

รองศาสตราจารย์กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย
กรรมการ

พลเอก อีระวัฒน์ บุญยะประดับ
กรรมการ

พลเรือเอก นริส ประทุมสุวรรณ
กรรมการ

นายปรีชา วัชรากภัย
กรรมการ

พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรตม
กรรมการ

พลเอก ไพชยนต์ คำทันเจริญ
กรรมการ

นายยุทธนา ทัพเจริญ
กรรมการ

พลเอก ยุทธศิลป์ โดยชื่นงาม
กรรมการ

พลเอก สกล ชื่นตระกูล
กรรมการ

พลเอก สรรชัย อจลานนท์
กรรมการ

พลเอก อุดยเดช อินทะพงษ์
กรรมการ

พลเอก อรุณ สมตน
กรรมการ

พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์
กรรมการ

นางสาวศิริพร ภิญโญศิริธร
ผู้ช่วยเลขานุการ
คณะกรรมการ

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ
ในคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สถานิติบัญญัติแห่งชาติ

พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์
รองประธานคณะอนุกรรมการ
คนที่หนึ่ง

นายมณฑิร บุญตัน
ประธานคณะอนุกรรมการ

นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ
รองประธานคณะอนุกรรมการ
คนที่สอง

นางสาวเครือวัลย์ เทียงธรรม
อนุกรรมการ

ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์
อนุกรรมการ
และที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นายรัตน์ กิจธรรม
อนุกรรมการ

นางสาววันทนี พันธ์ชาติ
อนุกรรมการ

นายวิฑูต บุนนาค
อนุกรรมการ

นางอาทิตา นรารวัชร
อนุกรรมการ

นายสุชาติ โอวาทวรรณสกุล
อนุกรรมการ

นางพวงแก้ว กิจธรรม
อนุกรรมการและเลขานุการ

นายธีรยุทธ สุคนธวิท
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ
ในคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สถานิติบัญญัติแห่งชาติ

นายชูศักดิ์ จันทยานนท์
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

พลอากาศเอก ชนิต รัตนอุบล
ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นายต่อพงศ์ เสลานนท์
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นางธนาภรณ์ พรมสุวรรณ
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นางนุชจारी คล้ายสุวรรณ
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นางเบญจมา ชลธาร์นนท์
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นายประกาศิต ภายะสิทธิ์
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นางพิมพ์มา ขจรธรรม
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นางวัชรารัตน์ ธีวไพบูลย์
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นายศุภชีพ ดิษเทศ
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นายสมชาย เจริญอำนาจสุข
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

นายสุภธรรม มงคลสวัสดิ์
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
ของคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ด้วยในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่ประชุมได้ลงมติตั้งคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๔ ประกอบข้อ ๘๕ วรคสอง และข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๗๘ (๑๐) มีหน้าที่และอำนาจ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทู้ถาม การพิจารณาขอเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับ สังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งประสานกับองค์กรภายในประเทศ ต่างประเทศ ประชาคมนานาชาติเกี่ยวกับแนวทางการร่วมมือเพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส การส่งเสริมศักยภาพของชุมชน ด้านการพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ การสงเคราะห์ดูแลผู้ยากไร้ การสร้างหลักประกันและความมั่นคงในคุณภาพชีวิตของคนไทยโดยรวม รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง บทบาทขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการ พิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๘๖ ดังนี้

๑. การดำเนินงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา ดังนี้

๑.๑ คณะกรรมการได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ โดยมีอำนาจหน้าที่ ในการพิจารณาศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกิจการคนพิการ โดยเมื่อได้กระทู้ถาม พิจารณาสอบสวน และศึกษาเรื่องใด ๆ เสร็จเรียบร้อยแล้วให้รายงานต่อคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อพิจารณาต่อไป ซึ่งอนุกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑) นายมณฑิร บุญตัน	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒) พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓) นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔) ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์	อนุกรรมการและที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๕) นางสาวเครือวัลย์ เทียงธรรม	อนุกรรมการ
๖) นายรัตน์ กิจธรรม	อนุกรรมการ
๗) นางสาววันทนี พันธ์ชาติ	อนุกรรมการ
๘) นายวิฑูต บุนนาค	อนุกรรมการ
๙) นายสุชาติ โอวาทวรรณสกุล	อนุกรรมการ

๑๐) นางอาทิตยา นรารวัชร	อนุกรรมการ
๑๑) นางพวงแก้ว กิจธรรม	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๒) นายธีรยุทธ สุขนวิท	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ ประกอบด้วย

๑) พลอากาศเอก ชนัท รัตนอุบล	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒) นายชูศักดิ์ จันทยานนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๓) นายต่อพงศ์ เสลานนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๔) นางธนาภรณ์ พรมสุวรรณ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๕) นางนุชจारी คล้ายสุวรรณ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๖) นางเบญจา ชลธารันนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๗) นายประกาศิต กายะสิทธิ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๘) นางพิมพ์พา ขจรธรรม	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๙) นางวัชรา รั้วไพบูลย์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๐) นายศุภชีพ ดิษเทศ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๑) นายสมชาย เจริญอำนวยสุข	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๒) นายสุภรธรรม มงคลสวัสดิ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

๑.๒ ที่ประชุมคณะกรรมการได้มีมติแต่งตั้ง นางสาวศิริพร ภิญโญศิริธร ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการ คณะกรรมการตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๙๑ วรรคสาม

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

๒.๑ การประชุม

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาศึกษา รายละเอียดและประเด็นที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๗ ครั้ง ดังนี้

- (๑) การประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๑
- (๒) การประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑
- (๓) การประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑
- (๔) การประชุม ครั้งที่ ๘/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๑
- (๕) การประชุม ครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑
- (๖) การประชุม ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑
- (๗) การประชุม ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๑

๒.๒ การเชิญบุคคลและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็น

คณะกรรมการได้เชิญบุคคลและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล และแสดงความคิดเห็นในการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในประเด็นต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณา ดังนี้

สำนักนายกรัฐมนตรี**สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

(๑) นายวิฑูร เอี่ยมโสภา	ผู้อำนวยการส่วนนโยบายและ
แผนการกระจายอำนาจ
(๒) นางสาวพิมพ์นารา บัวเกิด	ผู้อำนวยการส่วนการเงินการคลัง
(๓) นายวิทยา โชคเศรษฐกิจ	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์กระจายอำนาจ
(๔) นายฉลองกรุง ภาคกุล	หัวหน้ากลุ่มงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน
(๕) นายพิชัย ชัยสัมฤทธิ์โชค	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
ชำนาญการพิเศษ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์**กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ**

(๑) นางสาววิจิตา รัชตะนันท์กุล	ผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมและ
พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
(๒) นางอุบลทิพย์ เพชรชู	ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน
(๓) นางณัฐอร อินทร์ดีศรี	ผู้อำนวยการกองทุนและส่งเสริม
ความเสมอภาค
(๔) นายบุญธาทู โสภา	หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมความเสมอภาค
และงานคดี
(๕) นางสาวยิ่งลักษณ์ ศรีบุญเรือง	นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ
(๖) นางสาวประไพศรี สุทธิกิตติวรกุล	นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการพิเศษ
(๗) นายเฉลิมพล โยวะ	นักพัฒนาสังคมชำนาญการ
(๘) นายจักรพันธ์ รัตนการ	นักพัฒนาสังคมชำนาญการ
(๙) นายอนุชัชชัย แซ่สง	นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ
(๑๐) นางสาวรัชเกล้า จารุบุตร	นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ
(๑๑) นางสาววาสนา ช้อนรัมย์	นิติกร

กระทรวงมหาดไทย**กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น**

(๑) นายสุวิทย์ จันทร์หาว	ผู้อำนวยการกองพัฒนาและ
ส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น
(๒) นางจันทร์รัตน์ อารุชปัญญากุล	หัวหน้าฝ่ายพัฒนาคุณภาพชีวิต
(๓) นางสาวพรทิพย์ พิชาติพงษ์พิบูลย์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

กระทรวงสาธารณสุข**สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ**

(๑) นายแพทย์ภฤช ลีทองอิน	ที่ปรึกษาสำนักงานหลักประกัน
สุขภาพแห่งชาติ
(๒) นางสาวจุฬาลอย ตังเต็มโรจนะ	หัวหน้ากลุ่มงานฟื้นฟู

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

(๑) นางกุลิสราห์ บุญทับ	ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบการเงินที่ ๑๘
(๒) นางสาวสายสมร บุญแสง	นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดิน
ชำนาญการพิเศษ
(๓) นายปิยะ พรหมศักดิ์	นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินปฏิบัติการ

สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย

นายชาติรี ศรีสันต์	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ

สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย

(๑) นายมานะ บุญยะโกศา	ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายและ
ระเบียบท้องถิ่น
(๒) นางสาวธีรกานต์ เหลืองไพโรจน์ต์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

สมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย

นายสุวรรณวิชัย เปรมปรีดี	อุปนายกสมาคม

๒.๓ การเดินทางไปศึกษาดูงาน

คณะกรรมการฯ ได้เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
คนพิการ จำนวน ๕ ครั้ง ดังนี้

- (๑) ณ จังหวัดพิษณุโลก ระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๐
- (๒) ณ จังหวัดระยอง ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๐
- (๓) ณ จังหวัดขอนแก่น ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๐
- (๔) ณ จังหวัดภูเก็ต ระหว่างวันที่ ๒ - ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑
- (๕) ณ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ วันพุธที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๑

๒.๔ การพิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษาและทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง อาทิ กฎหมาย
นโยบายรัฐบาล มติคณะรัฐมนตรี เอกสารวิชาการ รายงานการวิจัย บทความวิชาการ ข่าวและหนังสือ
ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ดังนี้

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- (๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
- (๒) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ
- (๓) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖
- (๔) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘
- (๕) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒
- (๖) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗
- (๗) พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐
- (๘) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

(๕)

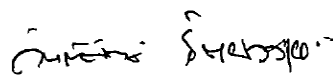
(๙) พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

ข้อบังคับ

- ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้เสนอรายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง “บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” ต่อคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะกรรมการได้มีมติรับรองรายงานดังกล่าว โดยให้ถือว่าเป็นรายงานซึ่งคณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา คณะกรรมการจึงขอเสนอรายงานผลการพิจารณา พร้อมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ เพื่อให้ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบกับผลการพิจารณา รวมทั้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ และขอได้โปรดแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบต่อไป

(นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ)

เลขานุการคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน

สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร
รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการส่งเสริม
และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
ของคณะกรรมการการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้พิจารณาศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อเชื่อมโยงงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือ อปท. อย่างไร้รอยต่อ และขับเคลื่อนให้มีบริการสำหรับคนพิการกระจายลงไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากที่สุด โดยอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานอำนาจมาจากกฎหมาย ๓ ส่วน ได้แก่ (๑) กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๒) กฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ (๓) กฎหมายอื่น ทั้งนี้ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ถือเป็นฐานอำนาจหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนของกฎหมายอื่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถขอจัดตั้งเป็นศูนย์บริการคนพิการทั่วไปตามมาตรา ๒๐/๓ และรับเงินสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ทั้งในรูปแบบของเงินอุดหนุนรายหัวและเงินอุดหนุนรายโครงการ นอกจากนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังสามารถออกข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ข้อกำหนด ระเบียบ หรือประกาศ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และสามารถจัดสรรงบประมาณของตนเอง เพื่อตั้งเป็นกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนท้องถิ่นได้ ตามวรรคสองของมาตรา ๒๑ ด้วย อย่างไรก็ตาม แม้กฎหมายจะให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้แล้วแต่การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ยังพบประเด็นปัญหาในการดำเนินงาน ได้แก่

๑. ปัญหาระเบียบการเบิกจ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการกับการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ทั้งนี้ มีความพยายามในการหารือร่วมกันเพื่อนำไปสู่แนวทางแก้ไขปัญหาซึ่งได้มีข้อเสนอแนะต่อกระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรเร่งออกระเบียบการใช้จ่ายเงินสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความชัดเจนในการเบิกจ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งในขณะรอการออกระเบียบดังกล่าว สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นควรให้กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ในฐานะหน่วยงานที่ส่งเงินอุดหนุนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหนังสือแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เบิกจ่ายเงินตามระเบียบเบิกจ่ายเงินของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและเป็นหลักฐานในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินด้วย

๒. ปัญหาและอุปสรรคการใช้เงินงบประมาณของราชการส่วนท้องถิ่นในการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนท้องถิ่น ตามวรรคสองของมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อรับเงินอุดหนุนที่เป็นเงินสมทบจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการซึ่งปัจจุบันก็ยังไม่มีความคืบหน้าในการดำเนินการกรณีดังกล่าว จึงควรติดตามเพื่อให้มีการปรับปรุงระเบียบปัจจุบันหรือออกระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยการบริหารกองทุนการจัดการกองทุน การอนุมัติการจ่ายเงิน และการสมทบกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนท้องถิ่น ในขณะที่ยังไม่มีระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการนั้น

คณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้พิจารณาศึกษาสถานการณ์ ปัญหา และอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วเห็นว่าเพื่อผลักดันการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้กระจายตัวลงไปในพื้นที่ทั่วประเทศ และส่งเสริมกลไกการทำสิทธิให้เป็นจริงผ่านบริการในลักษณะต่าง ๆ รวมถึงการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไปโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดขึ้นได้จริง เป็นรูปธรรมและยั่งยืนตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่อบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ดังนี้

๑. กระทรวงมหาดไทย

๑.๑ ควรเร่งดำเนินการจัดทำ “ร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสมทบกองทุน พ.ศ.” เพื่อใช้เป็นระเบียบกลางสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน และการสมทบเงินกองทุนต่าง ๆ ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการแก้ไขปัญหาการเบิกจ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในระยะยาว โดยเพิ่มเติมชื่อและสาระสำคัญของระเบียบดังกล่าวให้ครอบคลุมทั้งการสมทบกองทุนและการจัดตั้งกองทุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกำหนดนิยาม “กองทุน” ให้หมายความรวมถึงกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ทั้งนี้ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสมทบกองทุน พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งประกาศราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๒ ได้กำหนดนิยาม “กองทุน” หมายถึง ทุนหมุนเวียนที่จัดขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการจัดบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น ดังนั้น การออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว จึงยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่อย่างใด จึงเห็นควรให้กระทรวงมหาดไทยร่วมกับกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการออกระเบียบให้ครอบคลุมทั้งการจัดตั้งกองทุน การบริหารกองทุน การจัดการกองทุน การอนุมัติการจ่ายเงิน การสมทบกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการด้วย

๑.๒ ควรแก้ไขปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อแก้ไขนิยาม “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” กรณีอ้างอิง “กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ” ซึ่งเป็นกฎหมายเดิมที่ถูกยกเลิกไปแล้ว จึงควรแก้ไขชื่อกฎหมายในบทนิยามให้ถูกต้อง เป็น “กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการตีความระเบียบดังกล่าว

ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยได้มีการออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งประกาศราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๒ โดยในข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” ในข้อ ๓ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” หมายความว่า การส่งเสริมหรือช่วยเหลือบุคคลให้สามารถเข้าถึงปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุขในสังคม หรือการส่งเสริมพัฒนาบุคคลให้มีความรู้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น หรือผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ ตามมติคณะรัฐมนตรี

การแก้ไขดังกล่าวเป็นการเขียนนิยามคำว่า “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” ในข้อ ๓ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ ขึ้นมาใหม่ โดยไม่ได้แก้ไขชื่อกฎหมายที่อ้างอิงในบทนิยามเดิมให้ถูกต้องตามมติที่ประชุมที่ได้ตกลงไว้ร่วมกัน ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาในการตีความของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินในอนาคตว่าค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ครอบคลุมถึงกรณีค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพราะในบทนิยามไม่ได้มีการกล่าวถึงคนพิการแล้วแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตามเพื่อให้คนพิการได้รับความช่วยเหลือด้านส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจริง กระทรวงมหาดไทยจึงควรร่วมมือกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เร่งจัดทำหลักเกณฑ์การช่วยเหลือประชาชนด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตตามข้อ ๑๖ (๒) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

๑.๓ ควรทำความเข้าใจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งทั่วประเทศได้รับทราบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการสามารถดำเนินการเบิกจ่ายเงินตามระเบียบของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้ และสามารถดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการด้วยงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองได้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

๑.๔ ควรทำความเข้าใจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งทั่วประเทศและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบว่าจะเป็ยบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๖๗ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจ่ายเงินหรือก่อกั้นผู้กพันได้ หากมีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับใด ๆ กำหนดไว้ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับของกระทรวงมหาดไทยเท่านั้น โดยเฉพาะในกรณีมาตรา ๒๑ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ให้อำนาจราชการส่วนท้องถิ่นสามารถจัดสรรงบประมาณของตนเองเพื่อตั้งเป็นกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนท้องถิ่นได้ รวมทั้งให้อำนาจราชการส่วนท้องถิ่นในการบริหารกองทุน การจัดการกองทุน การอนุมัติการจ่ายเงิน และการสมทบกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนท้องถิ่นตามระเบียบที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติกำหนดได้ด้วย

๒. กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

๒.๑ ควรจัดทำหนังสือกำกับไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกครั้งที่มีการส่งเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เบิกจ่ายเงินดังกล่าวตามระเบียบของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินโดยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินด้วย

๒.๒ ควรเร่งดำเนินการปรับปรุงระเบียบปัจจุบันหรือออกระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยการบริหารกองทุน การจัดการกองทุน การอนุมัติการจ่ายเงิน และการสมทบกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนท้องถิ่น ตามเจตนารมณ์มาตรา ๒๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

๒.๓ ควรประสานกระทรวงมหาดไทย ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขอให้ชักซ้อมความเข้าใจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ให้รับทราบว่ากรณีเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเบิกจ่ายตามระเบียบของกองทุน

๒.๔ ควรประสานความร่วมมือกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และสำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการกระจายอำนาจ คู่มือหรือแนวทางการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความเข้าใจต่อขอบเขตอำนาจหน้าที่และแหล่งที่มาของเงินงบประมาณที่จะใช้ดำเนินการได้อย่างถูกต้องและมีแนวปฏิบัติที่ตรงกัน

๒.๕ ควรร่วมมือกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในการรณรงค์และสนับสนุนให้คนพิการที่ประสงค์จะขอรับความช่วยเหลือด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ยื่นลงทะเบียนขอรับความช่วยเหลือต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถรับความช่วยเหลือได้ตามที่กำหนดในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

๓. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรเร่งจัดทำหลักเกณฑ์การช่วยเหลือประชาชนด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามข้อ ๑๖ (๒) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพิจารณาใช้จ่ายงบประมาณช่วยเหลือประชาชนได้โดยเร็ว ทั้งนี้ ระเบียบดังกล่าวควรต้องครอบคลุมถึงประชาชนทุกกลุ่ม เช่น เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งต้องบูรณาการสิทธิต่าง ๆ ของทุกหน่วยงานที่ประชาชนควรได้รับให้มีความชัดเจนและไม่เกิดความซ้ำซ้อน อาทิ กรณีการแจกรถวีลแชร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังมีความซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น ๆ เป็นต้น

๔. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ควรสร้างความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทั่วประเทศในฐานะหน่วยงานตรวจสอบการใช้จ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรับทราบแนวทาง การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งถือเป็นฐานอำนาจหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายอื่น ทั้งนี้ เพื่อให้มีแนวทางตรวจสอบการใช้จ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเป็นการสร้างความมั่นใจในการใช้จ่ายเงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

๕. สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย และสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย ควรสร้างความเข้าใจเรื่องการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นสมาชิกของแต่ละสมาคมได้รับทราบแนวทางดำเนินการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

สารบัญ

		หน้า
	บทสรุปผู้บริหาร	ก - จ
บทที่ ๑	บทนำ	๑
	๑.๑ ความเป็นมาของการพิจารณาศึกษา	๑
	๑.๒ วัตถุประสงค์ของการพิจารณาศึกษา	๒
	๑.๓ ขอบเขตของการพิจารณาศึกษา	๓
	๑.๔ วิธีการพิจารณาศึกษา	๓
	๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๓
บทที่ ๒	กฎหมาย นโยบาย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง	๕
	๒.๑ กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง	๕
	๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	๑๐
บทที่ ๓	สถานการณ์การดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๓
บทที่ ๔	ผลการพิจารณาศึกษาบทบาทด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๒๑
บทที่ ๕	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๓๓
	๕.๑ บทสรุป	๓๓
	๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๓๔
บรรณานุกรม		๓๙
ภาคผนวก		๔๑
	- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการตั้งงบประมาณขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเพื่อสมทบกองทุน พ.ศ. ๒๕๖๑	๔๓
	- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชน ตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐	๔๕
	- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชน ตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑	๕๓
	- รายงานคณะกรรมการสิทธิการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ	๕๗
	- รายงานที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำ คณะกรรมการสิทธิการ	๕๘
	- รายงานที่ปรึกษากิตติมศักดิ์คณะกรรมการสิทธิการ	๕๙
	- รายงานคณะอนุกรรมการสิทธิการ	๖๐

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาของการพิจารณาศึกษา

การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปกครองหน่วยย่อยของประเทศนอกเหนือจากรัฐบาลกลางเป็นรูปแบบของการกระจายอำนาจที่เปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มย่อยในแต่ละท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในการเลือกผู้นำของตน ให้เข้ามาทำหน้าที่บริหารจัดการสนองความต้องการ พร้อมทั้งแก้ปัญหาของประชาชน^๑ สืบเนื่องจากปัญหาการทำงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ทั้งปัญหาการให้บริการคนพิการในรูปแบบต่างๆ รวมถึงการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไปแล้วกว่า ๑,๙๓๙ แห่งทั่วประเทศ (ข้อมูล ณ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒)^๒ แต่ยังคงพบปัญหาการเบิกจ่ายเงินของ อปท. ในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ทั้งนี้ เจตนารมณ์ของกฎหมายในการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไป เพื่อต้องการให้บริการคนพิการถูกกระจายออกไปในทุกพื้นที่ของประเทศ ดังนั้น จึงควรร่วมกันพิจารณาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อให้การขับเคลื่อนกฎหมายเป็นไปตามเจตนารมณ์ที่กฎหมายกำหนดได้อย่างแท้จริง

อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีที่มาจากกฎหมาย ๓ ประเภท ได้แก่ (๑) กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๒) กฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ (๓) กฎหมายอื่น ทั้งนี้ การดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอื่น คือ กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการที่ได้ให้อำนาจหน้าที่กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ดังนี้

“มาตรา ๒๑ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้ราชการส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ข้อกำหนด ระเบียบหรือประกาศ แล้วแต่กรณี ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ราชการส่วนท้องถิ่นอาจจัดสรรงบประมาณของตนเองเพื่อตั้งเป็นกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนท้องถิ่นได้ ทั้งนี้ การบริหารกองทุน การจัดการกองทุน และการอนุมัติการจ่ายเงิน ราชการส่วนท้องถิ่นอาจนำระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดมาใช้บังคับโดยอนุโลมก็ได้”

^๑ โชคสุข กรกิตติชัย, ทิศทางการปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

^๒ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, เอกสารประกอบการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ วันพุธที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๒

การดำเนินงานด้านคนพิการของ อปท. แม้จะมีกฎหมายกำหนดให้อำนาจแก่ อปท. แล้ว แต่จากการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ก็ยังยึดเป็นหลักการว่าจะต้องเป็นไปตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินของกระทรวงมหาดไทย หากไม่มีระเบียบกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ไม่สามารถนำเงินงบประมาณไปใช้ได้ จึงถือเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญต่อการขับเคลื่อนงานด้านคนพิการในท้องถิ่น ทั้งนี้ ที่ผ่านมาคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้ประชุมหารือกับผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ต่อกรณีการเบิกจ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ผลการพิจารณาดังกล่าวสรุปได้แนวทางแก้ไขปัญหาคำคัญ ๒ ประการ ได้แก่ (๑) เห็นควรเสนอให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการออกระเบียบว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการ เพื่อเป็นระเบียบกลางในการเบิกจ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ (๒) ระหว่างรอการออกระเบียบกลางดังกล่าว กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ควรมีหนังสือแจ้งไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกครั้งที่ส่งเงินสนับสนุนไปว่าให้เบิกจ่ายดังกล่าวตามระเบียบของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้ลงพื้นที่พบปะผู้แทนคนพิการและผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่งพบว่า กรณีเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมฯ ถูกโอนเข้ามาในศูนย์บริการคนพิการทั่วไปของ อปท. และนำเข้าสู่ระบบบัญชีของ อปท. ทำให้เงินดังกล่าวไม่สามารถเบิกจ่ายได้ตามระเบียบกองทุนส่งเสริมฯ จะต้องเบิกจ่ายตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทยเท่านั้น นับเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญต่อดำเนินงานด้านคนพิการของ อปท. ที่ส่งผลให้ไม่สามารถนำเงินดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนงานตามข้อเสนอแนะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง สามารถแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็ว เป็นรูปธรรมและยั่งยืน คณะอนุกรรมการจึงได้พิจารณาศึกษาสถานการณ์ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในระดับพื้นที่ เพื่อให้เจตนาของกฎหมายในการผลักดันการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้กระจายตัวลงไปในพื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อส่งเสริมกลไกการทำสิทธิให้เป็นจริงผ่านบริการในลักษณะต่าง ๆ รวมถึงการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไปโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดขึ้นได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการพิจารณาศึกษา

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาสถานการณ์ ปัญหา และอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๒.๒ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในระดับพื้นที่

๑.๓ ขอบเขตของการพิจารณาศึกษา

๑.๓.๑ ศึกษาข้อมูล สถานการณ์ปัจจุบัน รวมถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๓.๒ พิจารณากำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเพื่อขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในระดับพื้นที่

๑.๔ วิธีการพิจารณาศึกษา

๑.๔.๑ ศึกษาจากข้อมูลโดยการประชุมร่วมกับบุคคลและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ประกอบการพิจารณาศึกษา

๑.๔.๒ ศึกษาจากข้อมูลโดยการเดินทางศึกษาดูงานในพื้นที่

๑.๔.๓ ศึกษาจากข้อมูล โดยการศึกษาและทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง อาทิ กฎหมาย นโยบายรัฐบาล มติคณะรัฐมนตรี เอกสารวิชาการ รายงานการวิจัย และบทความวิชาการ

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ได้รับทราบข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๕.๒ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในระดับพื้นที่

บทที่ ๒

กฎหมาย นโยบาย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

สาระสำคัญของ “อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ” (Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD) เน้นไปที่การขจัดอุปสรรคจากภายนอก ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของความยากลำบากในการดำเนินชีวิตของคนพิการ ตลอดจนการแก้ไขความเสียหายเปรียบทางสังคมของคนพิการ ซึ่งก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติ และขัดขวางการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นอย่างยิ่ง ประกอบด้วยหลักการ ๒ ประการ ได้แก่^๓

๑. การพัฒนาสังคม (Social Development) เป็นการกำหนดมาตรการที่มุ่งพัฒนาบริการในด้านต่างๆ เพื่อช่วยให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

๒. การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของคนพิการ ซึ่งรวมถึงการขจัด การเลือกปฏิบัติและการสร้างหลักประกันความเสมอภาคในทุกมิติ (Non-Discrimination and Equality)

นอกจากนี้ อนุสัญญาฯ ฉบับนี้ ยังมีคุณลักษณะเฉพาะ ที่ทำให้อนุสัญญาฉบับนี้มีความโดดเด่นและชี้ให้เห็นถึงประเด็นที่อนุสัญญาฉบับอื่น ๆ ขาดไป อันได้แก่ หลักการเข้าถึงและใช้ ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ (Accessibility) ได้แก่

(๑) การปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ อาคารสถานที่ รวมถึงการคมนาคมขนส่ง สารสนเทศและการสื่อสาร และบริการต่างๆ ฯลฯ ให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่าง เท่าเทียมกับคนทั่วไป โดยยึดหลักการออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรมต่อคนทุกกลุ่ม เช่น การออกแบบและก่อสร้างสุขาให้คนทุกกลุ่ม รวมถึงคนพิการที่ใช้เก้าอี้เข็นสามารถใช้ได้อย่างเท่าเทียม กับคนทั่วไป การออกแบบบริการข้อมูลผ่านเว็บไซต์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นใดให้อยู่ในรูปแบบ ที่ทุกคน รวมถึงคนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ เป็นต้น

(๒) การจัดให้มีเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (Assistive Technology) สำหรับ คนพิการแต่ละประเภท เช่น เครื่องช่วยฟังสำหรับคนหูหนวก โปรแกรมอ่านจอภาพคอมพิวเตอร์ สำหรับคนตาบอด หรือป้ายบอกทางซึ่งใช้ภาษาที่ง่ายต่อความเข้าใจ เป็นต้น และ

(๓) การให้ความช่วยเหลืออย่างเหมาะสม หรือสมเหตุสมผล (Reasonable Accommodation) เพื่อลดความเสียหายเปรียบทางสังคมของคนพิการแต่ละประเภท เช่น การจัดบริการล่าม ภาษามือให้แก่คนหูหนวก การให้มีผู้ช่วยคนพิการสำหรับคนพิการที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อันไม่อาจตอบสนองได้โดยวิธีการทั่วไป รวมถึงความช่วยเหลือเพื่อให้สามารถเข้าถึงกระบวนการ ยุติธรรม เป็นต้น

^๓ สืบค้นจาก <http://dep.go.th/th/home> เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

๒.๑.๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๐^๔ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ หรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการใด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามวรรคสี่ และกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกลไกและขั้นตอนในการกระจายหน้าที่ และอำนาจ ตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หน้าที่และอำนาจดังกล่าวของส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะใดที่เป็นหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าการร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐหรือการมอบหมายให้เอกชน หรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่า การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมหรือมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการนั้นก็ได้

รัฐต้องดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ของตนเองโดยจัดระบบภาษีหรือการจัดสรรภาษีที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้อย่างเพียงพอ ในระหว่างที่ยังไม่อาจดำเนินการได้ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปพลางก่อน

กฎหมายตามวรรคหนึ่งและกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง และการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริต และการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ และต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการป้องกันการก้าวร้าวการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ในหมวด ๑๔ การปกครองส่วนท้องถิ่น^๕ กำหนดให้ต้องจัดทำกฎหมายรองรับเกิดขึ้น เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน

^๔ สืบค้นจาก <https://www.xn--12cg1cxchd0a2gzc1c5d5a.net/con-2560-250/> เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

^๕ โชคสุข กรกิตติชัย, ทิศทางการปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

ในท้องถิ่น และกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ที่ต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีอิสระในการบริหารการจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง และการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ซึ่งต้องทำเพียงพอที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริต และการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ในการจัดทำกฎหมายรองรับดังกล่าวจะต้องได้รับข้อเสนอจากประชาคมท้องถิ่นทั้งหลาย รวมทั้งสมาคมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) บุคลากรของท้องถิ่นในการร่วมกันจัดทำข้อเสนอเบื้องต้น ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความร่วมมือของหลาย ๆ ฝ่าย เช่น วงการวิชาการท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ และสื่อมวลชนด้านท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อรณรงค์ให้มีการขับเคลื่อนกฎหมายท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญนี้ โดยให้เป็นไปตามหลักการและเป้าหมายของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวน และความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกันด้วย ดังนั้น การสร้างเสริมกำลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ไม่ว่าจะเป็นกำลังทรัพย์ กำลังคน และกำลังทางปัญญา รวมทั้งการเพิ่มอำนาจในการตัดสินใจทางการบริหารงานท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ นับเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญอันจะก่อให้เกิดกระบวนการในการพัฒนาท้องถิ่นผ่านกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และประชาชน และการปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาประชาธิปไตย ตามหลักการของประชาธิปไตยแล้ว ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในนโยบายรัฐที่มีผลกระทบต่อประชาชน การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ตัวอย่างที่ชัดเจนในการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย ทั้งการรู้จักภูมิหลังของผู้นำกับคณะทำงาน และการติดตามดูผลงานว่าเป็นไปตามนโยบายหรือไม่ ตลอดจนการร้องเรียนทักท้วงเมื่อมีปัญหา รวมทั้งการตัดสินใจจะสนับสนุนให้กลับเข้ามาทำหน้าที่ต่อหรือไม่

(๒) การรับรองสิทธิคนพิการ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ให้หลักประกันความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันไว้ในมาตราต่าง ๆ ดังนี้

มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ **ความพิการ** สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพ ได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ **คนพิการ** หรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กร ของรัฐย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมายเฉพาะในส่วนที่ เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรม

มาตรา ๗๑ รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม ส่งเสริมและพัฒนาการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อให้ ประชาชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง รวมตลอดทั้งส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาให้ไปสู่ความเป็นเลิศ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

รัฐพึงส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและความสามารถสูงขึ้น

รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ ความรุนแรง หรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมตลอดทั้งให้การบำบัด ฟื้นฟูและเยียวยาผู้ถูกระทำการดังกล่าว

ในการจัดสรรงบประมาณ รัฐพึงคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ วัย และสภาพของบุคคล ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรม

๒.๑.๓ กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

มาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้ส่วนราชการท้องถิ่น ออกข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ข้อกำหนด ระเบียบ หรือประกาศ แล้วแต่กรณีให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ราชการส่วนท้องถิ่นอาจจัดสรรงบประมาณของตนเอง เพื่อตั้งเป็นกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนท้องถิ่นได้ ทั้งนี้ การบริหารกองทุน การจัดการกองทุน และการอนุมัติการจ่ายเงิน ราชการส่วนท้องถิ่นอาจระเบียบที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการกำหนดมาใช้บังคับโดยอนุโลมได้”

มาตรา ๒๐/๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้บัญญัติว่า “ให้จัดตั้งศูนย์บริการคนพิการเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้

ราชการส่วนท้องถิ่นอาจจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการตามวรรคหนึ่งได้โดยใช้งบประมาณของตนเอง

การจัดตั้งและการยกเลิก การกำหนดประเภทองค์กร มาตรฐานการดำเนินการ และคุณสมบัติของผู้ดำเนินการศูนย์บริการคนพิการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ให้ศูนย์บริการคนพิการได้รับการสนับสนุนด้านการเงินหรือด้านอื่นตาม

ระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนด หรือได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด”

๒.๑.๔ กฎหมายว่าด้วยการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

(๑) อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งการกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะปรากฏในหมวด ๒ มาตรา ๑๖ – ๒๒ โดยมีสาระสำคัญอยู่ ๓ ประการ

ประการแรก มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ ไว้ได้แก่ เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะมีอำนาจหน้าที่ทั้งทางการปกครอง การบริหารในท้องถิ่นของตนเอง สาธารณูปโภค สาธารณูปการ ส่งเสริมสนับสนุนด้านต่าง ๆ อาทิ การส่งเสริมด้านการศึกษา กีฬา การท่องเที่ยว ฯลฯ รวมไปถึงการดูแลความสงบเรียบร้อยภายในท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม การจัดทำบริการหรือกิจกรรมใด ๆ ในท้องถิ่น จำเป็นต้องคำนึงถึงความสามารถในการจัดทำของท้องถิ่นเอง คุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่น และความต้องการหรือประโยชน์ที่คนในท้องถิ่นจะได้รับ รวมทั้งอำนาจหน้าที่อื่น ๆ ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ประการที่สอง อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ที่มีการจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น ๆ ในอนาคต พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเหล่านี้ไว้ ๒ กรณี คือ ในกรณีที่มีการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมาใหม่ในรูปแบบไม่เต็มพื้นที่จังหวัด ให้มีอำนาจหน้าที่ตามในมาตรา ๑๖ คือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับเทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล แต่หากเป็นการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมาใหม่ในรูปแบบเต็มจังหวัด ก็จะมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๖ และ ๑๗ นั่นคือมีอำนาจหน้าที่เดียวกับกรุงเทพมหานครนั่นเอง

ประการที่สาม การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา ๒๑ และ ๒๒ มีการกำหนดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจร่วมมือกันดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้ หรืออาจร้องขอให้รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นดำเนินการแทนได้ และนอกจากนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้เอกชนดำเนินการตามอำนาจหน้าที่แทนได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

(๒) อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นอกจากการกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ยังมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ใน กฎหมายเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง ได้แก่

- ๑) พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐
- ๒) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖
- ๓) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗
- ๔) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘

๕) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒

หากพิจารณาจากขอบข่ายและอำนาจหน้าที่ตามข้อบัญญัติในกฎหมายแล้วก็จะพบว่ากฎหมายได้ให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจกรรมหรือให้บริการสาธารณะได้ แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่

(๑) อำนาจหน้าที่ที่**ต้องจัดทำ** เป็นกิจกรรมที่กฎหมายบังคับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำให้ครบถ้วน หากไม่จัดทำเท่ากับเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ และ

(๒) อำนาจหน้าที่ที่**อาจจัดทำ** เป็นกิจกรรมที่กฎหมายให้ดุลพินิจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะจัดทำบริการสาธารณะนั้น ๆ หรือไม่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมและการพิจารณาเห็นสมควรว่าเหมาะสมและจำเป็นกับคนในท้องถิ่นนั้น ๆ อย่างไรก็ตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กฎหมายได้ให้อำนาจไว้อย่างชัดเจนว่ากิจกรรมหรือหน้าที่ด้านใดสามารถดำเนินการได้ หรือกิจกรรมใดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการได้ ก็จะเป็นอำนาจของส่วนภูมิภาค หรือรัฐส่วนกลาง ตามหลักการแนวคิดการแบ่งอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะ ทั้งนี้ ในการกำหนดหรือมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีความเหมาะสม สอดคล้องกับขนาดพื้นที่ ความสามารถทั้งทรัพยากรด้านบุคลากร เงิน และความต้องการของประชาชนเป็นหลักทั้งสิ้น

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๑ แนวคิดการกระจายอำนาจ

แนวคิดว่าด้วยอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^๖

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจะมีขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตนเองซึ่งแยกออกจากรัฐ โดยทั่วไปแล้วอำนาจหน้าที่ของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรูปแบบเดียวกัน คือการจัดทำ “บริการสาธารณะ” สำหรับการจัดทำบริการสาธารณะที่ถือเป็นอำนาจหน้าที่ของระดับชาติ (รัฐ) และระดับท้องถิ่น (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) นั้น เป็นการจัดทำภารกิจเพื่อตอบสนองความต้องการและความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของประชาชนโดยทั่วไป โดยสามารถแยกได้เป็น ๒ ประเภทได้แก่

(๑) บริการสาธารณะระดับชาติ (National Affairs) ซึ่งหมายถึงกิจกรรมที่จัดทำขึ้นโดยรัฐ ที่มุ่งเน้นเพื่อประโยชน์ส่วนรวมภายในรัฐ มีลักษณะเกี่ยวกับ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของรัฐ เกี่ยวข้องกับการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน กระบวนการยุติธรรม เกี่ยวกับการเป็นตัวแทนของรัฐโดยรวม และรวมไปถึงกิจกรรมที่ต้องการให้เกิดมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ อาทิ กองทัพ กิจการตำรวจ ศาลยุติธรรม กิจกรรมทางการทูต ระบบการแลกเปลี่ยนเงินตรา เป็นต้น

^๖ สืบค้นจาก <http://www.kpi.ac.th/> เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

(๒) บริการสาธารณะระดับท้องถิ่น (Local Affairs) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับท้องถิ่น โดยเฉพาะ และเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในท้องถิ่น โดยจะมีลักษณะเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองคนในท้องถิ่น ซึ่งแต่ละท้องถิ่นอาจมีความแตกต่างกันออกไป โดยส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของคนในท้องถิ่น ทั้งเรื่องเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม การอำนวยความสะดวก รวมไปถึงการจัดสวัสดิการให้คนในท้องถิ่นโดยตรง

๒.๒.๒ แนวคิดการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

คนพิการย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน คนพิการต้องการการยอมรับและนับถือในวิถีชีวิตของคนพิการ สามารถมีวิถีชีวิตอิสระและประกอบอาชีพ เลี้ยงตัวเอง มีความภาคภูมิใจในตนเอง และสามารถช่วยเหลือสังคมได้ซึ่งคนพิการสามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพ ถ้าการพัฒนาหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพนั้นตอบสนองความต้องการจำเป็น และหากคนพิการได้รับการฟื้นฟูและพัฒนาจนสามารถใช้ศักยภาพของตนเองได้แล้ว จะทำให้คนพิการไม่รู้สึกเป็นภาระกับสังคมไปจนตลอดชีวิต^๑ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนพิการแต่ละประเภท หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการให้บริการ สื่อสิ่งอำนวยความสะดวกและความช่วยเหลืออื่นใดตามประเภทของความพิการ เพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของคนพิการแต่ละประเภทความพิการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการไว้ในหมวดว่าด้วย เรื่อง สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย เช่น รัฐต้องจัดสวัสดิการขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนทุกชนชั้น ผู้ยากไร้ คนพิการ ทูพพลภาพ ต้องได้รับการศึกษาที่ทัดเทียมบุคคลอื่น คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะจากรัฐ ผู้ไร้ที่อยู่อาศัย ผู้สูงอายุไม่มีรายได้เพียงพอ ต้องได้รับความช่วยเหลือจากรัฐและประเด็นเกี่ยวกับคนพิการได้บรรจุไว้ในคำแถลงนโยบายของรัฐบาลในนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต คือ ส่งเสริมทางการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ตั้งแต่วัยเด็ก วัยเจริญพันธุ์ วัยบรรลุนิติภาวะ วัยชราและผู้พิการ ให้การคุ้มครองและส่งเสริมการจัดสวัสดิการทางสังคมที่เหมาะสมแก่ผู้ยากไร้ คนพิการ หรือทูพพลภาพและผู้ที่อยู่ในภาวะยากลำบาก รวมถึงการหาอาชีพ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พึ่งตนเองได้

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้กำหนดนิยาม คำว่า “คนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป

^๑ กระทรวงสาธารณสุข สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, ๒๕๕๔

“การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ” หมายความว่า การเสริมสร้างสมรรถภาพหรือความสามารถของคนพิการให้มีสภาพที่ดีขึ้น หรือดำรงสมรรถภาพหรือความสามารถที่มีอยู่เดิมไว้โดยอาศัยกระบวนการทางการแพทย์ การศาสนา การศึกษา สังคม อาชีพ หรือกระบวนการอื่นใด เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสทำงานหรือดำรงชีวิตในสังคมอย่างเต็มศักยภาพ

“การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” หมายความว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การจัดสวัสดิการการส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิ การสนับสนุนให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอิสระ มีศักดิ์ศรี แห่งความเป็นมนุษย์และเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป มีส่วนร่วมทางสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

สรุปแนวคิดการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ใช้หลักการเสริมสร้างพลังอำนาจคนพิการ เป็นการเสริมพลังที่เน้นให้เกิดการส่งเสริมสุขภาพของบุคคลทางบวก โดยการเพิ่มคุณค่าแห่งตน ความสามารถของตน การพึ่งพาตนเอง การเข้ามีส่วนร่วมในสังคม ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ เป็นแนวคิดแบบพลวัตที่มีทั้งการให้และการรับ มีการแลกเปลี่ยนและการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น สร้างความเข้มแข็งให้บุคคลเพื่อมุ่งการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับคนพิการ ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ก็ใช้แนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจด้านโครงสร้างเป็นกระบวนการสำหรับองค์กรที่ใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ โดยเชื่อว่าบุคคลมีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง ถ้าได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสมจากผู้บังคับบัญชา และเมื่อบุคคลมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ย่อมส่งผลถึงการปฏิบัติงานที่ดีและมีประสิทธิภาพ

บทที่ ๓

สถานการณ์การดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓.๑ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ^๔

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.) ถือเป็นหน่วยงานหลักที่ปฏิบัติ ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งกฎหมายได้ให้อำนาจราชการ ส่วนท้องถิ่นสามารถออกข้อบัญญัติ หรือเทศบัญญัติ เพื่อนำเงินงบประมาณของท้องถิ่นมาใช้ใน กิจกรรมหรือโครงการเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการได้ รวมถึงกำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นอาจ จัดสรรงบประมาณของตนเองเพื่อตั้งเป็นกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนท้องถิ่นได้ ทั้งนี้ การบริหารกองทุน การจัดการกองทุน และการอนุมัติการจ่ายเงิน ราชการส่วนท้องถิ่นอาจนำ ระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดมาใช้บังคับโดยอนุโลมก็ได้ แต่ในทางปฏิบัติกรณีดังกล่าวก็ยังไม่ เกิดขึ้นแม้จะมีการแจ้งเวียนแนวปฏิบัติของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แห่งชาติไปทุกจังหวัด เพื่อให้ อปท. สามารถนำเงินของตนเองมาใช้ดำเนินงานตามกฎหมายว่าด้วย การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้ ทั้งนี้ มี อปท.หลายแห่งที่ออกข้อบัญญัติมาแล้วแต่ไม่ สามารถนำเงินไปใช้ได้ และบางแห่งที่นำเงินไปใช้แล้วถูกสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) เรียกเงินคืน จึงทำให้ อปท. ไม่กล้าใช้จ่ายเงินกรณีดังกล่าวเลย ทั้งนี้ พก. มีความพยายามในการแก้ไข ปัญหาอย่างต่อเนื่อง โดยได้มีการประชุมร่วมกับผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งสำนักงาน การตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) และกระทรวงมหาดไทย โดยผลการหารือร่วมกัน เห็นควรให้กระทรวงมหาดไทย ออกระเบียบเบิกจ่ายกลางสำหรับ อปท. เพื่อให้การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินเป็นไปตามกฎหมาย แต่จนถึงปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยก็ยังไม่ได้ออกระเบียบกลางดังกล่าว

การจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ ตามมาตรา ๒๐/๓ และ มาตรา ๒๐/๔ ของพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ กำหนดให้ศูนย์บริการคนพิการมี ๒ ประเภท ได้แก่ (๑) ศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัด ซึ่งปัจจุบัน ได้ตั้งครบทุกจังหวัดทั่วประเทศแล้ว และ (๒) ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ซึ่งหน่วยงานที่ขอจัดตั้งได้ คือ (๑) หน่วยงานรัฐ รวมถึง อปท. และ (๒) องค์กรด้านคนพิการ ปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไปแล้วกว่า ๑,๙๓๙ แห่งทั่วประเทศ (ข้อมูล ณ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒)^๕ ซึ่งมีกิจกรรมที่กองทุนส่งเสริมฯ ให้เงินสนับสนุนไปแล้วจำนวนมากทั้งรูปแบบรายโครงการ และค่าใช้จ่ายสำหรับบุคลากร

^๔ บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑

^๕ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, เอกสารประกอบการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ วันพุธที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๒

การพิจารณาเงินสนับสนุนของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จะพิจารณาตามวัตถุประสงค์ของกองทุนที่เป็นประโยชน์เพื่อคนพิการ ทั้งนี้ ได้มอบอำนาจการพิจารณาอนุมัติเงินให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ทั้งการอนุมัติเงินกู้ยืมเพื่อลงทุนประกอบอาชีพของคนพิการเป็นรายบุคคล และเงินสนับสนุนรายโครงการสำหรับหน่วยงานต่างๆ ในแต่ละจังหวัด เพื่อให้การพิจารณาอนุมัติเงินกองทุนส่งเสริมฯ มีความรวดเร็วและเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

๓.๒ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ^{๑๐}

ในช่วง ๒ - ๓ ปีที่ผ่านมา มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่ลงไปดำเนินกิจกรรมกับ อปท. เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะรูปแบบของเงินกองทุนต่าง ๆ ที่โอนให้กับ อปท. และเมื่อเงินเข้าไปในอปท. ในส่วนของเงินรายรับของ อปท. ก็จะเป็นไปตามระเบียบเรื่องการรับเงิน การฝากเงิน การเบิกจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน ซึ่งเมื่อต้องเบิกจ่ายก็ต้องเป็นไปตามระเบียบการเบิกจ่ายเช่นกัน แต่เนื่องจากมีหลายหน่วยงานที่ลงไปทำกิจกรรมกับ อปท. และไม่ได้สะท้อนปัญหาให้กรมได้รับทราบ เมื่อมีการตรวจสอบของ สตง. ก็เริ่มรับทราบปัญหาต่าง ๆ ซึ่งที่ผ่านมากรมมีความพยายามในการแก้ไขปัญหาโดยตลอด ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยเคยทำหนังสือสั่งการกับ อปท. ทุกแห่ง กรณีเงินของกองทุนต่าง ๆ อาทิ กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพระดับจังหวัด กองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ กองทุนสนับสนุนการจัดบริการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม กองทุนสวัสดิการชุมชนและกองทุนอื่น ๆ เป็นต้น โดยชักจูงความเข้าใจไปว่าหากมีเงินจากกองทุนเพื่อให้ อปท. ต้องสมทบด้วยนั้น ให้ อปท. สามารถใช้เงินงบกลางของท้องถิ่นนำไปสมทบกองทุนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ได้ แต่เมื่อดำเนินการมาระยะหนึ่ง สตง. ได้เข้าตรวจสอบแล้วและท้วงติงว่าหนังสือสั่งการดังกล่าวไม่มีระเบียบรองรับ เนื่องจากการรับเงิน ฝากเงินไม่ได้ครอบคลุมถึงเงินกองทุนต่าง ๆ รวมไปถึงประเด็นปัญหาเรื่องอำนาจหน้าที่ซึ่ง สตง. มักจะท้วงติงว่าใช้อำนาจหน้าที่ของ อปท. หรือไม่

ต่อมากระทรวงมหาดไทยจึงได้ออก “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐” ซึ่งประกาศราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๐ โดยกำหนดนิยาม “การช่วยเหลือประชาชน” หมายความว่า การให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน หรือไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในการดำรงชีพ โดยอาจให้เป็นสิ่งของหรือจ่ายเป็นเงินหรือการจัดบริการสาธารณะเพื่อให้การช่วยเหลือประชาชนในระดับเขตพื้นที่หรือท้องถิ่น ตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ การออกระเบียบดังกล่าวมาเพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่เรื่องหลัก ๆ ให้กับ อปท. เพื่อไม่ให้ถูกท้วงติงประเด็นอำนาจหน้าที่ โดยกำหนดให้ อปท. สามารถช่วยเหลือประชาชนได้ ๓ เรื่องหลัก ได้แก่

^{๑๐} บันทึกการประชุมคณะกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการกิจการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑

(๑) การให้ความช่วยเหลือประชาชนด้านสาธารณสุข (๒) การให้ความช่วยเหลือด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต และ (๓) การป้องกันและระงับโรคติดต่อ

สำหรับประเด็นการเบิกจ่ายเงินของ อปท. เนื่องจากระเบียบกระทรวงมหาดไทยที่มีอยู่ยังไม่ครอบคลุม กรณีการตั้งงบประมาณของ อปท. เพื่อสมทบกับเงินกองทุนต่าง ๆ กระทรวงมหาดไทยจึงได้จัดทำ “ร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสมทบกองทุน พ.ศ.” ซึ่งขณะนี้ ร่างระเบียบดังกล่าวได้รับความเห็นชอบโดยหลักการจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้ว อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการร่างระเบียบของกระทรวงมหาดไทย วัตถุประสงค์ของระเบียบฉบับนี้ เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องการตั้งงบประมาณเพื่อสมทบเงินกองทุนต่าง ๆ โดย อปท. สามารถรับเงินและเบิกจ่ายเงินได้ เนื่องจากกองทุนมีหลากหลายประเภทไม่สามารถออกระเบียบให้ครอบคลุมได้ทุกกองทุน จึงจะกำหนดไว้ในลักษณะกว้าง ๆ เพื่อให้ อปท. สามารถนำเงินสมทบกองทุนและเบิกจ่ายเงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนนั้น ๆ ทั้งนี้ เมื่อร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ออกมาและมีผลใช้บังคับ จะสามารถแก้ไขปัญหาที่ถูกร้องถึงจาก สตง. กรณีการเบิกจากเงินกองทุนของ อปท. ได้

๓.๓ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ^{๑๑}

ประเด็นการโอนเงินจากกองทุนไปให้ อปท. แล้วเข้าใจไปว่าจะรวมไปเป็นเงินของท้องถิ่น อาจเป็นการเข้าใจคลาดเคลื่อนของเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากกองทุนมีวัตถุประสงค์กำหนดไว้แล้ว อปท. จะต้องนำเงินไปทำโครงการตามวัตถุประสงค์ของกองทุนดังกล่าว จึงไม่ใช่เงินของท้องถิ่นที่จะนำไปใช้อะไรก็ได้ หาก สตง. ไปตรวจพบจะท้วงติงทันทีว่าใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ ดังนั้น เงินกองทุนจึงเป็นเงินที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ เช่นเดียวกับเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ อปท. จึงไม่สามารถนำไปใช้ในภารกิจทั่วไปได้

ประเด็นการเบิกจ่ายของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จากการติดตามข้อมูลพบว่าเงินที่ถูกโอนไปทั่วประเทศถูกใช้จ่ายไปเพียงร้อยละ ๒๕ และมีการคืนเงินกว่าร้อยละ ๗๕ ซึ่งเหตุผลการคืนเงินคือความไม่พร้อมหรือเหตุผลใดเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาว่าทำไมจึงไม่นำเงินดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมาย กรณีที่ สตง. ท้วงติงทุกเรื่องจะมีเหตุผลและมีข้อเสนอแนะ รวมถึงทางออกเพื่อบรรเทาเยียวยา และกรณีปัญหาการเบิกจ่ายเงินกองทุนของ อปท. ซึ่งกระทรวงมหาดไทยอยู่ระหว่างการออกระเบียบดังกล่าวนี้ ในระหว่างนี้ กองทุนส่งเสริมฯ ควรมีหนังสือกำกับไปถึง อปท. ทุกครั้งที่ส่งเงินอุดหนุน เพื่อให้ อปท. ทราบว่าให้เบิกจ่ายเงินดังกล่าวไปตามระเบียบของกองทุน ทั้งนี้ ในการจ่ายเงินของกองทุนส่งเสริมฯ ซึ่งมีการอนุมัติเงินผ่านคณะกรรมการระดับจังหวัด โดยมีสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) เป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบ ดังนั้น กองทุนส่งเสริมฯ โดย พก. ควรกำชับลงไปยังระดับจังหวัดให้มีหนังสือกำกับไปกับ อปท. ทุกครั้งที่มีการส่งเงิน เพื่อให้ อปท. รับทราบว่าให้ใช้เงินตามระเบียบของ

^{๑๑} บันทึกการประชุมคณะกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการกิจการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑

กองทุนและสามารถใช้หนังสือกำกับดังกล่าวเป็นหลักฐานในการตรวจสอบของ สตง. ที่จะแสดงให้เห็นว่า อปท. ได้ใช้จ่ายเงินดังกล่าว ตามระเบียบที่กำหนด ถือเป็นแนวทางที่จะช่วยให้ อปท. สามารถดำเนินการไปได้ในระหว่างรอการจัดทำร่างระเบียบของกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว

๓.๔ สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย ^{๑๒}

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของ อปท. ซึ่งเน้นการทำงานกับประชาชนด้วยนวัตกรรมทางสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น แต่ยังคงติดขัดด้วยข้อจำกัดด้านกฎระเบียบและผลการตรวจสอบของ สตง. ซึ่งหลายเรื่องถูกท้วงติงจาก สตง. แม้ อปท. ส่วนใหญ่จะยังมีการทำงานแบบเชิงรุกเช่นเดิม แต่มี อปท. จำนวนไม่น้อยที่จะทำงานเฉพาะในส่วนที่มีความชัดเจนว่าสามารถดำเนินการได้เท่านั้น และกรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ถือเป็น อปท. ที่ให้ความสำคัญและขับเคลื่อนงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างมาก แต่ด้วยการตรวจสอบของ สตง. ด้วยข้อจำกัดด้านระเบียบเบิกจ่าย จึงเป็นอุปสรรคในด้านการดำเนินงานของ อปท. ส่งผลให้ปัจจุบันไม่มีการทำงานด้านคนพิการเลย ทั้งนี้ อปท. หลายแห่งรู้สึกมีความลำบากใจในการทำงาน หลายเรื่องที่ฝ่ายนโยบายมอบหมายแต่ยังติดปัญหาด้านระเบียบที่ สตง. ท้วงติงในหลายเรื่อง อย่างไรก็ตาม หากมีแนวทางที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหาแล้วขอให้กระทรวงมหาดไทย ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแล อปท. มีหนังสือแจ้งเวียนไปยัง อปท. ทั่วประเทศเพื่อให้มีแนวปฏิบัติเดียวกัน ซึ่งจะเป็นกรอบให้ สตง. ในฐานะหน่วยงานตรวจสอบใช้หนังสือดังกล่าวเป็นกรอบในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินด้วย เพื่อให้การดำเนินงานของ อปท. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

๓.๕ สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย

๑) การออกระเบียบของกระทรวงมหาดไทยควรกำหนดให้ชัดเจนไม่ต้องมาตีความภายหลัง เนื่องจากอำนาจหน้าที่ของ อปท. ไม่ได้มีอำนาจมาจากกฎหมายฉบับเดียว อาทิ กฎหมายทางหลวง กฎหมายป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ซึ่งเป็นอำนาจของท้องถิ่นที่มีผลจากกฎหมายอื่นให้อำนาจไว้ เช่นเดียวกับกฎหมายส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ดังนั้น การออกระเบียบต่าง ๆ ต้องพิจารณาให้ชัดเจนและครอบคลุมอำนาจหน้าที่ของ อปท. ทั้งหมดเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการตีความในอนาคต

๒) กรณีแนวทางการแก้ไขปัญหาการเบิกจ่ายของ อปท. โดยให้กองทุนมีหนังสือกำกับไป อปท. เพื่อให้เบิกจ่ายเงินดังกล่าวตามระเบียบของกองทุนนั้น เห็นควรขอให้กระทรวงมหาดไทยในฐานะที่เป็นหน่วยงานกำกับดูแลเป็นผู้ออกหนังสือแจ้งเวียนไปยัง อปท. เพื่อให้เกิดความชัดเจนและมีแนวทางปฏิบัติตรงกันทั่วประเทศ

^{๑๒} บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑

๓.๖ สมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย ^{๑๓}

ถือเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะได้ร่วมกันหาทางออกเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของ อปท. ที่ต้องการความชัดเจน โดยปัญหาที่ผ่านมาหลาย ๆ เรื่องติดปัญหาไม่มีระเบียบรองรับ ทำให้ท้องถิ่นเสียประโยชน์ ซึ่งในปัจจุบันปัญหาหลายเรื่องก็เริ่มคลี่คลายไป ดังนั้น การหารือเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันเพื่อต้องการให้เกิดระเบียบที่มีความชัดเจน ซึ่งกระทรวงมหาดไทยควรเร่งออกระเบียบเพื่อบังคับใช้ หากยังออกมาไม่ทันจะสามารถใช้ระเบียบกระทรวงการคลังโดยอนุโลมไปก่อนได้หรือไม่ เพื่อให้งานเดินหน้าต่อไปได้

๓.๗ สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ^{๑๔}

๑) ประเด็นอำนาจหน้าที่ของ อปท. ซึ่งมีที่มาจากกฎหมาย ๓ ส่วน ได้แก่ (๑) กฎหมายจัดตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (๒) กฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ (๓) กฎหมายอื่น ทั้งนี้ ตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นกฎหมายประเภทหนึ่งที่ทำให้อำนาจหน้าที่ อปท. โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการกระจายอำนาจฯ ทำหน้าที่จัดทำแผนการกระจายอำนาจ แผนปฏิบัติการ กำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจ และแผนถ่ายโอนภารกิจ เพื่อพิจารณาว่าอำนาจหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจมีความซ้ำซ้อนกับส่วนราชการอื่นหรือไม่ รวมทั้งจัดทำคู่มือปฏิบัติงานให้กับ อปท. ทั้งนี้ ที่ผ่านมา กรณีกฎหมายอื่นที่ทำให้อำนาจ อปท. โดยไม่ผ่านคณะกรรมการกระจายอำนาจฯ จึงเกิดปัญหาเรื่องการเบิกจ่ายเงิน เช่นเดียวกับกรณีการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แม้กฎหมายให้อำนาจ อปท. ไว้แล้ว แต่ยังมีปัญหาการเบิกจ่ายเงินของ อปท. ซึ่งระเบียบกลางของกระทรวงมหาดไทยยังไม่ครอบคลุมเรื่องดังกล่าว

๒) ประเด็นการใช้จ่ายเงินของท้องถิ่น มี ๒ ลักษณะ คือ (๑) ระเบียบกลางในการใช้จ่ายเงินของท้องถิ่น อาทิ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิก จ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ถือเป็นระเบียบกลางที่เปิดกว้างมาก กรณีที่ไม่มีระเบียบกำหนดไว้เฉพาะให้อนุโลมนำระเบียบกระทรวงการคลังมาใช้ได้ หากกระทรวงการคลังมีแนวทางปฏิบัติและมีหนังสือสั่งการกำหนดไว้ก็อาจจะใช้ระเบียบนี้ได้ เช่นเดียวกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ ก็ถือเป็นระเบียบกลางที่เปิดกว้างให้ อปท. สามารถไปช่วยเหลือประชาชนได้ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ รวมทั้งร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการตั้งงบประมาณขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

^{๑๓} บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการสิทธิการคุ้มครองเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑

^{๑๔} บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการสิทธิการคุ้มครองเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑

เพื่อสมทบกองทุน พ.ศ. ซึ่งอยู่ระหว่างการจัดทำของกระทรวงมหาดไทยนั้น ก็ถือเป็นระเบียบกลางเช่นกัน และ (๒) ระเบียบเฉพาะซึ่งกระทรวงมหาดไทย จะออกมาเฉพาะเรื่องนั้น ๆ อาทิ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายให้แก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้น

๓) ประเด็นกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แบ่งออกได้ ๓ ส่วน ได้แก่

(๑) เงินกองทุนที่ได้สนับสนุนงบประมาณให้ อปท. นำไปดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกองทุน อปท.ก็ต้องดำเนินการไปตามระเบียบของกองทุนที่ได้กำหนดไว้

(๒) กรณีนำเงิน อปท. มาสมทบเงินกองทุน เช่น กองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น ซึ่งกองทุนสามารถกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินได้เช่นกัน

(๓) กรณีที่กฎหมายกำหนดให้ อปท. สามารถตั้งงบประมาณเพื่อจัดตั้งกองทุนส่งเสริมและพัฒนาชีวิตคนพิการท้องถิ่น โดยนำเงินงบประมาณของ อปท. มาใช้ดำเนินการเองทั้งหมด อปท. ย่อมมีอิสระที่จะใช้จ่ายเงินของท้องถิ่น ซึ่งกองทุนก็อาจจะวางแผนปฏิบัติหรือรอบในการดำเนินการให้ท้องถิ่นได้

๓.๘ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ^{๑๕}

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ได้ดำเนินการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น ซึ่งได้ดำเนินการตามมาตรา ๔๗ ของพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยมีแนวคิดในการจัดตั้งกองทุน คือ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมดูแลสุขภาพของประชาชนจากหลากหลายภาคส่วนในสังคมซึ่งมี อปท. เป็นกลไกสำคัญในการประสานหน่วยงาน องค์กร และภาคีเครือข่ายในพื้นที่เข้ามาร่วมค้นหาปัญหาและความต้องการของประชาชน ร่วมวางแผนและส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมด้านสุขภาพ ตลอดจนติดตามประเมินผลการดำเนินงานให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมกับประชาชน

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้พิจารณาเห็นควรปรับปรุงหลักเกณฑ์เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่นเป็นผู้ดำเนินงานและบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นและพื้นที่ให้มีความเหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น จึงออกประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงานและบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งประกาศฉบับใหม่นี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของกองทุนฯ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการ สถานบริการ หน่วยงานสาธารณสุข และหน่วยงานอื่นที่สนับสนุนและส่งเสริมให้กลุ่มหรือองค์กรภาคประชาชนดำเนินกิจกรรมด้านสาธารณสุขในพื้นที่ เพื่อให้กลุ่มแม่และเด็ก กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคนพิการ กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพที่มีความเสี่ยง และกลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรัง

^{๑๕} บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการธิการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

ให้สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินงานและบริหารจัดการกองทุนฯ โดยเปลี่ยนแปลงจากประกาศฉบับเดิมที่กำหนดให้คณะกรรมการเป็นผู้กำกับดูแล ซึ่งมีข้อจำกัดในการติดตามกองทุนฯ คืบ กรณีที่ไม่ได้ดำเนินการตามโครงการที่อนุมัติไป เพราะมิได้เป็นนิติบุคคล ด้วยเหตุนี้ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) จึงมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงประกาศดังกล่าวเพื่อกำหนดให้เงินกองทุนฯ อยู่ในการดำเนินงานและบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบต่อกองทุนฯ โดยตรงมากยิ่งขึ้น ทั้งระบบธรรมาภิบาล การเงิน หรือความเสียหายที่มีต่อกองทุนฯ ภายใต้ความเห็นชอบของคณะกรรมการกองทุนฯ โดยการดำเนินงานและบริหารจัดการต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนฯ ด้วย

ที่มาของเงินและทรัพย์สินของกองทุนหลักประกันสุขภาพ ประกอบด้วย เงินสนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุขจาก สปสช. และเงินสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ส่วนเงินสมทบจากชุมชนหรือรายได้อื่นให้เป็นไปตามความพร้อมของพื้นที่ ซึ่งได้กำหนดสัดส่วนการสมทบเงินระหว่างเงินที่ได้รับจัดสรรจาก สปสช. และเงินอุดหนุนหรืองบประมาณของ อปท. ที่เพิ่มขึ้นจากประกาศฉบับเดิม ทั้งนี้ยังเปิดโอกาสให้หน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขสามารถขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนฯ ที่จะนำไปเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคให้แก่สมาชิกหรือประชาชนในพื้นที่ได้

การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารหรือพัฒนากองทุนฯ ระดับพื้นที่หรือท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ ต้องไม่เกินร้อยละ ๑๕ ของเงินรายรับของกองทุนฯ ในปีงบประมาณนั้น และในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเพื่อซื้อครุภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องโดยตรงต้องจัดซื้อจัดจ้างให้ใช้ระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยอนุโลม และกรณีที่เกิดโรคระบาดหรือภัยพิบัติในพื้นที่ให้คณะกรรมการกองทุนฯ พิจารณาอนุมัติจ่ายเงินกองทุนเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขได้ตามความจำเป็น เหมาะสม และทันต่อสถานการณ์ได้ ทั้งนี้ เงินรายรับทุกประเภทที่เข้ากองทุนต้องนำส่งเข้าบัญชีกองทุน ชื่อบัญชีว่า “กองทุนหลักประกันสุขภาพ” หรือบัญชี “ระบบกองทุนหลักประกันสุขภาพ” ส่วนการจ่ายเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพนั้น ให้เป็นอำนาจของผู้บริหาร อปท. เป็นผู้ส่งจ่ายเงินกองทุนหลักประกันสุขภาพ ซึ่งการส่งจ่ายเงินนั้นต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนตามแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมที่คณะกรรมการกองทุนอนุมัติเท่านั้น สำหรับประเด็นการสร้างเสริมสุขภาพ และการฟื้นฟูสมรรถภาพกลุ่มคนพิการนั้น สปสช. อาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๗ ของพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ สนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด จัดตั้งกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพระดับจังหวัด ซึ่งรวมถึงคนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟู

บทที่ ๔

ผลการพิจารณาศึกษาบทบาทด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔.๑ สัญญาชำระเงินระหว่างกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๑๖}

(๑) ผู้แทนกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพคนพิการ ได้แสดงความคิดเห็นว่า การสนับสนุนของกองทุนไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานเอกชนจะต้องเสนอมาเป็นโครงการเพื่อขอรับเงินสนับสนุน ซึ่งจะต้องเป็นกิจกรรมหรือโครงการที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายจะเป็นไปตามประกาศของกองทุน เมื่ออนุมัติเงินแล้วหน่วยงานที่จะมารับเงินต้องทำสัญญาชำระเงินอุดหนุน โดยสัญญาจะระบุชัดเจนว่าจะต้องนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ รายการ วงเงิน และกรอบเวลาที่ได้รับอนุมัติรวมถึงตามกรอบเวลาที่กำหนดหากนำเงินไปดำเนินการนอกเหนือจากที่อนุมัติจะถูกเรียกคืนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย ทั้งนี้ สัญญาชำระเงินสนับสนุนจากกองทุนดังกล่าว จะใช้เทียบเคียงกับหนังสือกำกับตามที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือ สตง. ได้แนะนำให้กองทุนส่งไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ อปท. ทุกครั้งที่มีการสนับสนุนเงินได้หรือไม่

(๒) ผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ได้แสดงความคิดเห็นว่า สัญญาชำระเงินสนับสนุนระหว่าง อปท. กับกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ถือเป็นนิติกรรมตามกฎหมายที่เกิดขึ้นภายหลังการอนุมัติเงินจากกองทุนแล้ว สัญญาดังกล่าวเป็นวิธีการชำระเงินและใช้เป็นหลักฐานทางกฎหมายเพื่อนำไปฟ้องร้องเมื่อหน่วยงานไม่ทำตามข้อตกลง แต่สิ่งที่ต้องพิจารณา คือ จุดเริ่มต้นในการสนับสนุนเงินดังกล่าวมีกฎหมายหรือระเบียบรองรับหรือไม่ ซึ่งประเด็นปัญหาเรื่องการเบิกจ่ายเงินของ อปท. ที่ปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยรับทราบปัญหาและอยู่ระหว่างการจัดทำระเบียบดังกล่าวแล้วนั้น แนวทางแก้ไขปัญหาคือได้หารือร่วมกัน คือ ทุกครั้งที่กองทุนส่งเงินสนับสนุนไปยัง อปท. ต้องมีหนังสือกำกับไปด้วยว่าให้ใช้เงินดังกล่าวตามวัตถุประสงค์ของกองทุน รวมทั้งให้เบิกจ่ายเงินตามระเบียบของกองทุน และกรณีการจ่ายเงินของกองทุนผ่านคณะกรรมการในระดับจังหวัด พมจ. ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการระดับจังหวัดต้องมีหนังสือแจ้งให้ อปท. ได้รับทราบวัตถุประสงค์ที่กองทุนต้องการให้นำเงินไปดำเนินการและให้ อปท. ถือปฏิบัติตามระเบียบของกองทุนด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ อปท. ในฐานะหน่วยงานที่ต้องเบิกจ่ายเงินได้รับทราบและเกิดความมั่นใจในการใช้เงิน รวมทั้งทำให้หน่วยงานตรวจสอบ หรือ สตง. จังหวัด ได้รับทราบหลักฐานแสดงแหล่งที่มาของเงินและระเบียบเบิกจ่ายที่ชัดเจนและเป็นไปตามกฎหมาย อันจะเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเบิกจ่ายเงินของ อปท. ระหว่างรอการจัดทำระเบียบกลางของกระทรวงมหาดไทย

^{๑๖} บันทึกการประชุมคณะกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑

๔.๒ แนวทางการส่งหนังสือกำกับหรือหนังสือชักจูงความเข้าใจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ^{๑๗}

(๑) ผู้แทนกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือ พก. ได้แสดงความคิดเห็นว่า ตามผลการพิจารณาของที่ประชุม สรุปได้ ๒ แนวทาง คือ (๑) พก. ทำหนังสือกำกับไปยัง อปท. ทุกครั้งที่มีการส่งเงินสนับสนุน ทั้งการส่งเงินจากระดับจังหวัดหรือจากส่วนกลาง และ (๒) พก. ส่งเรื่องเพื่อขอให้กระทรวงมหาดไทย ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแล ทำหนังสือชักจูงหรือทำบันทึกข้อตกลงความเข้าใจไปยัง อปท. ทั่วประเทศ เพื่อให้รับทราบหลักการแนวทางปฏิบัติตรงกัน จึงควรมีการพิจารณาว่าควรดำเนินการตามทางแนวทางใด

(๒) ผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ได้แสดงความคิดเห็นว่า การพิจารณาแต่ละแนวทางควรคำนึงถึงผลลัพธ์ คือ อปท. รับทราบและปฏิบัติได้ตรงกันว่าในระหว่างที่ยังไม่มีระเบียบการเบิกจ่ายของกระทรวงมหาดไทย นั้น ให้ อปท. เบิกจ่ายเงินของกองทุนที่ได้รับอุดหนุนมาตามระเบียบกองทุน ซึ่งกระทรวงมหาดไทยจะมีหนังสือชักจูงความเข้าใจไปยัง อปท. หรือ พก. จะมีหนังสือกำกับไปยัง อปท. ทุกครั้งที่ส่งเงิน เพื่อให้ อปท. เบิกจ่ายเงินตามระเบียบกองทุน ก็ได้เช่นกัน

(๓) อนุกรรมการ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ปัจจุบันกองทุนกำลังเร่งเบิกจ่ายเงินไปจังหวัด และจังหวัดก็จะเร่งออกเช็คเพื่อส่งเงินให้ อปท. ที่ได้รับเงินอุดหนุน ดังนั้น ระหว่างรอระเบียบกลางของกระทรวงมหาดไทยบังคับใช้ เสนอให้กองทุน โดย พก. เร่งประสานไปยังจังหวัดให้ออกหนังสือกำกับไปพร้อมกับการส่งเงินให้ อปท. ที่ขอรับเงินอุดหนุนโครงการให้เบิกจ่ายเงินตามระเบียบกองทุน เพื่อให้ อปท. สามารถขับเคลื่อนงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการต่อไปได้ รวมทั้ง พก. ควรมีหนังสือขอให้กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือเวียนชักจูงความเข้าใจไปยัง อปท. ทั่วประเทศ กรณีเงินอุดหนุนจากกองทุนให้เบิกจ่ายตามระเบียบของกองทุนควบคู่ไปด้วย นอกจากนี้ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินควรทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ สตง.จังหวัด ทั่วประเทศเพื่อให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันในกรณีดังกล่าว และสามารถตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของ อปท. ที่รับเงินสนับสนุนจากกองทุนฯ ไปในแนวทางเดียวกัน

๔.๓ การจัดทำคู่มือปฏิบัติงานของ อปท. ให้ชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ^{๑๘}

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แสดงความคิดเห็นว่า การดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของ อปท. ถือเป็นอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอื่นที่ให้อำนาจ อปท. เพิ่มเติมจากกฎหมายจัดตั้ง อปท. และกฎหมายกระจายอำนาจที่ต้องผ่านกระบวนการกระจายอำนาจฯ โดยสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจฯ จะจัดทำคู่มือปฏิบัติงานไปให้ อปท. รวมทั้งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะจัดทำ

^{๑๗} บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑

^{๑๘} บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑

มาตรฐานงานหรือภารกิจต่าง ๆ ไปให้ อบท. ใช้ในการปฏิบัติภารกิจในเรื่องนั้น ๆ ด้วย อย่างไรก็ตาม กรณีอำนาจหน้าที่ ของ อบท. ที่มาจากกฎหมายอื่น ในช่วงเริ่มต้นก็มักจะไม่มีคู่มือปฏิบัติงานของ อบท. ก็อาจจะมีปัญหาในทางปฏิบัติ ซึ่งต่อมาก็มักจะเริ่มมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ อบท. ดำเนินการได้ถูกต้อง ดังนั้น การดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของ อบท. ก็เช่นกัน เพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจที่ตรงกันทั้งหน่วยตรวจสอบและผู้ปฏิบัติ ควรมีการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานของ อบท. เพื่อให้ทราบขอบเขตอำนาจหน้าที่และแหล่งที่มาของเงินงบประมาณที่จะใช้ดำเนินการ รวมถึงแนบกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นคู่มือปฏิบัติงานให้กับ อบท. สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง

๔.๔ การจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไปโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๑๙}

(๑) การจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ซึ่งมีการสนับสนุนเงินจากกองทุนแบ่งออกเป็น ๒ รูปแบบ คือ (๑) เงินอุดหนุนรายโครงการ และ (๒) เงินอุดหนุนรายหัว ทั้งนี้ กรณีของ อบท. ที่จัดตั้งศูนย์บริการคนพิการและได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุน ในรูปแบบของเงินอุดหนุนรายหัว ในระหว่างรอระเบียบกลางของกระทรวงมหาดไทยประกาศใช้ ควรมีแนวทางเช่นเดียวกับการสนับสนุนจากกองทุนในรูปแบบของเงินสนับสนุนรายโครงการ

(๒) ผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า กรณี อบท. รับเงินอุดหนุนจากกองทุนเป็นรายหัว กองทุนก็ควรมีหนังสือกำกับแจ้ง อบท. ด้วยว่าให้ใช้จ่ายตามระเบียบของกองทุน โดยหลักการแล้ว สตง. จะตรวจสอบจากแหล่งของเงินว่ามาจากที่ใดก็ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบของหน่วยงานที่อุดหนุนเงินมาให้ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

๔.๕ แนวทางตรวจสอบการใช้จ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๒๐}

(๑) การดำเนินงานของ อบท. หลายอย่างต้องหยุดดำเนินการ เนื่องจาก สตง. ท้วงติงว่าไม่ใช่อำนาจหน้าที่ หรือมีปัญหาความทับซ้อนกันอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ทั้งนี้ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ จะสามารถแก้ไขปัญหาเรื่องดังกล่าวได้หรือไม่

(๒) ผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า การท้วงติงของ สตง. หากหน่วยงานใดมีเหตุผลก็สามารถชี้แจงพุดคุยหรือกันได้ การท้วงติงเพื่อให้หยุดคิดพิจารณา หากพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความพร้อม มีกฎหมายและระเบียบรองรับ ก็สามารถชี้แจงและดำเนินการต่อไปได้ แต่ส่วนใหญ่ที่พบมักจะเกิดจากปัญหาไม่มีความพร้อมที่จะก่อให้เกิดกิจกรรมอันจะนำไปสู่

^{๑๙} บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการการสังคัม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑

^{๒๐} บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการการสังคัม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑

การบรรลุวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง ซึ่งการหาหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกันเพื่อไม่ให้งานทำงานของ อปท. ต้องหยุดชะงัก อย่างไรก็ตาม สตง. ในฐานะหน่วยงานตรวจสอบพร้อมทำหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาและตรวจสอบไปพร้อมกัน รวมถึงการให้คำแนะนำก่อนเริ่มโครงการต่าง ๆ ทั้งนี้ขอยืนยันว่านโยบายของ สตง. จะทำหน้าที่ดูแลปกป้องผลประโยชน์ของแผ่นดิน หากการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีกรอบ วัตถุประสงค์ หลักเกณฑ์ กติกา และกฎหมายรองรับก็สามารถดำเนินการได้

ทั้งนี้ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) มีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบวินัยทางงบประมาณ การเงิน การคลังของแผ่นดิน เมื่อ สตง. ตรวจสอบพบความเสี่ยงหรือจุดอ่อนจึงได้ทักท้วงให้หน่วยงานที่ได้รับการตรวจสอบ ชี้แจงและแก้ไขให้เป็นไปตามระเบียบถูกต้องและเหมาะสมในส่วนของการดำเนินงานของ สปสช. ร่วมกับ อปท. ในประเด็นการขอสนับสนุนงบประมาณจากกองทุน ซึ่ง สตง. ได้ทักท้วงเรื่องการขอสนับสนุนงบประมาณที่ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของกองทุนนั้น สตง. ขอชี้แจงว่า เหตุผลหลักของการทักท้วงเกี่ยวกับการอนุมัติงบประมาณนั้น มักเกิดการขาดความรู้ ความเข้าใจ และความย่อหย่อนทางวินัยการเงินการคลังของ อปท. ด้วยส่วนหนึ่งซึ่งเห็นได้จากบางแผนงานหรือโครงการที่เสนอมานั้นยังไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ และไม่สามารถชี้แจงหลักฐานการเบิกจ่ายในโครงการต่าง ๆ ได้^{๒๐}

(๓) ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่าอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีฐานอำนาจมาจากกฎหมาย ๓ ส่วน ได้แก่ (๑) กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๒) กฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ (๓) กฎหมายอื่น ซึ่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐” ได้กำหนดนิยาม “การช่วยเหลือประชาชน” หมายความว่า การให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความสะดวกหรือไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในการดำรงชีพ โดยอาจให้เป็นสิ่งของหรือจ่ายเป็นเงินหรือการจัดบริการสาธารณะเพื่อให้การช่วยเหลือประชาชนในระดับเขตพื้นที่หรือท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และได้กำหนดการช่วยเหลือประชาชนใน ๓ เรื่องหลัก ได้แก่ (๑) การให้ความช่วยเหลือประชาชนด้านสาธารณสุข (๒) การให้ความช่วยเหลือด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต และ (๓) การป้องกันและระงับโรคติดต่อ ทั้งนี้ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจาก อปท. ในระดับต่าง ๆ ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์กรบริหารส่วนตำบล โดยมีผู้บริหารของ อปท. นั้น ๆ เป็นประธานและมีปลัดเป็นเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่พิจารณาการให้ความช่วยเหลือประชาชนตามระเบียบนี้ สำหรับร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสมทบกองทุน พ.ศ.” เป็นการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของ อปท. กับกองทุนต่าง ๆ ที่ผ่านมา ซึ่งจะได้กำหนดเกี่ยวกับ (๑) การจ่ายเงินสมทบกองทุนให้ อปท. ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน

^{๒๐} บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๒) การจ่ายเงินกองทุน ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่หน่วยงานจัดตั้งกองทุนกำหนด

๔.๖ ข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ ^{๒๒}

ข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อแก้ไขนิยาม “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” กรณีอ้างอิงกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการซึ่งเป็นกฎหมายเดิมสิ้นสภาพไปแล้ว จึงควรแก้ไขการอ้างอิงชื่อกฎหมายให้ถูกต้อง เป็นกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการตีความระเบียบดังกล่าว

โดยผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่าขอรับประเด็นดังกล่าวเพื่อเสนอให้กองกฎหมายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นนำไปพิจารณา ทบทวนแก้ไขปรับปรุงต่อไป ทั้งนี้ ขณะนี้อยู่ระหว่างการปรับปรุงแก้ไขคำนิยามตามระเบียบเพื่อให้ ความช่วยเหลือครอบคลุมทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการแก้ไขประเด็นการอ้างอิงชื่อกฎหมายคนพิการให้ถูกต้องตามข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการด้วย

๔.๗ รูปแบบเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ^{๒๓}

(๑) ช่องทาง รูปแบบ และวิธีการที่กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้เงินอุดหนุนไปกับ อปท. ในปัจจุบันมีหลายช่องทาง คือ (๑) การอุดหนุนเงินโดยการพิจารณาผ่าน คณะอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัด ในรูปแบบรายโครงการ ซึ่งตามข้อเสนอของที่ประชุมเห็นควรให้ กองทุนมีหนังสือกำกับไปยัง อปท. ทุกครั้งที่ส่งเงินอุดหนุน ในระหว่างที่ยังไม่มีระเบียบ กระทรวงมหาดไทย และ (๒) การอุดหนุนเงินให้กับศูนย์บริการคนพิการทั่วไปที่ตั้งโดย อปท. จะมี แนวทางการขอรับเงินอุดหนุนจากกองทุนใน ๒ ลักษณะ คือ (๑) เงินอุดหนุนรายโครงการ และ (๒) อุดหนุนเป็นรายหัว ทั้งนี้ พก. มีการให้เงินอุดหนุนเป็นรายหัวไปยังศูนย์บริการคนพิการทั่วไปที่จัดตั้ง โดย อปท. แล้วหรือไม่ และจะมีแนวทางอย่างไรเพื่อให้ อปท. สามารถใช้เงินของตนเองในฐานะ ศูนย์บริการคนพิการทั่วไปเพื่อนำเงินไปใช้ให้บริการคนพิการตามระเบียบของกองทุนได้ด้วย

(๒) ผู้แทนกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพคนพิการ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมต่อว่า ช่องทางการจ่ายเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ในระยะแรก จะพิจารณาอนุมัติจากส่วนกลางทั้งหมด ระยะที่ ๒ มีการกระจายอำนาจไปยังคณะอนุกรรมการ

^{๒๒} บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑

^{๒๓} บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑

ในระดับจังหวัด เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๗ เมื่อจังหวัดอนุมัติก็จะส่งเรื่องมาส่วนกลาง แล้วโอนเงินให้เป็นคร่าว ๆ เพื่อสนับสนุนทั้งในรูปแบบเงินกู้และเงินสนับสนุนเงินโครงการ และในระยะที่ ๓ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้ทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง จำนวน ๒ รอบ รอบแรก ขอโอนเงินไปตามกรอบวงเงินกู้และรายโครงการไปที่จังหวัด ร้อยละ ๕๐ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการคนพิการ แต่ก็ยังไม่มีความสำเร็จ จึงได้ทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง รอบที่ ๒ เพื่อขอโอนเงินทั้งหมดร้อยละ ๑๐๐ ไปที่จังหวัด โดยประมาณการรายจ่ายเงินโครงการที่ขออนุมัติต่อกระทรวงการคลังทุกปี ตามความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ซึ่งอนุมัติเงินตามภารกิจ อาทิ วงเงินกู้ จำนวน ๑,๐๐๐ ล้านบาท วงเงินสนับสนุนโครงการ จำนวน ๓,๔๐๐ ล้านบาท เป็นต้น ทั้งนี้ มีระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกองทุนที่สำคัญ ได้แก่ (๑) ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและการจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ (๒) ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการบริหารกองทุน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์ และการจัดการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ๒๕๕๒ (๓) ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เรื่อง เกณฑ์ชี้วัดการพิจารณาให้กู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (๔) ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เรื่อง กำหนดอัตราวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายที่กองทุนให้การสนับสนุนแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และ (๕) ประกาศกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เรื่อง กำหนดวิธีการปฏิบัติและแบบเอกสารในการขอรับการสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ซึ่งกำหนดค่าใช้จ่าย ๓ ส่วน ได้แก่ (๑) ค่าใช้จ่ายการสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไป อาทิ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก (๒) ค่าใช้จ่ายการบริหารจัดการ อาทิ ค่าวัสดุสำนักงาน ค่าสาธารณูปโภค และ (๓) ค่าใช้จ่ายการจัดบริการตามภารกิจของศูนย์บริการคนพิการทั่วไป อาทิ การจัดทำแผนการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการรายบุคคล การเพิ่มทักษะรายบุคคล ทักษะการมองเห็น ทักษะการพูด เป็นต้น

๔.๘ การสมทบเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๒๔}

(๑) ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า กรณีที่อปท. จะใช้เงินรายได้ของตนเองไปสมทบกองทุนต่าง ๆ กระทรวงมหาดไทยเคยมีหนังสือสั่งการเพื่อให้ อปท. สามารถนำเงินงบกลางไปสมทบกองทุนได้ แต่ถูก สตง. ท้วงติงว่าหนังสือสั่งการไม่ใช่ระเบียบ จึงเป็นที่มาในการจัดทำร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการตั้งงบประมาณขององค์กร

^{๒๔} บันทึกการประชุมคณะกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการกิจการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑

ปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสมทบกองทุน พ.ศ. เพื่อให้ครอบครัวกลุ่มกรณี อปท. นำเงินของตนเองไปสมทบกองทุนได้ด้วย

(๒) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมเพิ่มเติมว่า กรณีการทำงานของ อปท. กับเงินกองทุน การใช้เงินกองทุนก็ต้องเบิกจ่ายตามระเบียบของกองทุนนั้น ส่วนเงินของท้องถิ่นที่นำมาดำเนินการก็ต้องเบิกจ่ายตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย ซึ่ง กรณี อปท. นำเงินมาสมทบกองทุนนั้น เสนอให้ศึกษาระบบของกองทุน สปสช. ซึ่งใช้ระบบสมทบกองทุน และ อปท. มีการดำเนินการอยู่แล้ว หากมีแนวทางที่เป็นระบบเดียวกันก็จะช่วยให้ อปท. เข้าใจได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ กรณีที่เป็นเรื่องใหม่ ๆ ที่ อปท. ต้องดำเนินการควรมีการชี้แจง ชักซ้อมความเข้าใจ หรือจัดฝึกอบรมให้ อปท. รับทราบและปฏิบัติได้ถูกต้อง

(๓) ตามมาตรา ๔๗ ของพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ เงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเข้าสู่กองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่เป็นเงินนอกงบประมาณหรือไม่ ทั้งนี้ ผู้แทนสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้ให้ข้อมูลว่า เงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจาก สปสช. และเงินสมทบจาก อปท. นั้นไม่ใช่เงินนอกงบประมาณ ถือเป็นเงินและทรัพย์สินของกองทุน ซึ่งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การจัดทำบัญชีและรายงานตามประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และการเบิกจ่ายเงินจะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ส่วนวิธีเบิกจ่ายเงินไม่ว่าจะเป็น การเบิกจ่ายจากบัญชีเงินทั่วไปของหน่วยบริการ สถานบริการ หน่วยงาน หรือผู้เบิกจ่ายเงินฝากเป็นการเฉพาะก็ตาม วิธีการเบิกจ่ายให้ถือปฏิบัติตามระเบียบของหน่วยบริการ สถานบริการ หรือหน่วยงานนั้นโดยอนุโลม^{๒๕}

(๔) กรณีที่ให้อำนาจแก่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณสำหรับแผนงานและโครงการให้หน่วยงานผู้ขอรับเงินสนับสนุนนั้น อาจเกิดปัญหาขึ้นได้ในกรณีใดบ้าง ทั้งนี้ ผู้แทนสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้ให้ข้อมูลว่า คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเป็นผู้มีอำนาจในการอนุมัติแผนงานหรือโครงการที่หน่วยงานเสนอ ซึ่งจะต้องพิจารณาเหตุผลและความจำเป็น โดยต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ เช่น การขอสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการเดินทางไปศึกษาดูงานของชมรมผู้สูงอายุ ซึ่งวัตถุประสงค์ในโครงการนี้ได้เป็นไปเพื่อการเสริมสร้างสุขภาพ ป้องกันโรค หรือฟื้นฟูสมรรถภาพเท่าที่จำเป็น หรือกรณีการจัดหาน้ำดื่มสำหรับบริการประชาชนที่ร่วมออกกำลังกายนั้นจำเป็นต้องจัดหาทุกครั้งหรือไม่ กรณีตัวอย่างนี้คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ อาจต้องใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณให้ครอบคลุมและพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ ความเหมาะสม และความจำเป็นให้มากที่สุด

(๕) ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ ทั้งนี้ ผู้แทนสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้ให้ข้อมูลว่า ประเด็นข้อเสนอนโยบาย เห็นควรแก้ไขมาตรา ๔๗ ของพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

^{๒๕} บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่กำหนดให้คณะกรรมการสนับสนุนและประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการกองทุนฯ จึงควรแก้ไขให้ อปท. จัดตั้งกองทุนขึ้นเองเพื่อให้ การดำเนินงานของกองทุนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความคล่องตัวมากขึ้น โดย อปท. สามารถออกเทศบัญญัติ ข้อบัญญัติในระดับท้องถิ่นและพื้นที่ได้ โดยที่ผ่านมามี อปท. สามารถ เสนอโครงการเพื่อขอรับสนับสนุนเงินงบประมาณจากกองทุน แต่ก็ยังพบว่า อปท. บางแห่งที่นำเงิน ไปใช้แล้วถูกตัดง. เรียกเงินคืนทำให้ อปท. ไม่กล้าใช้จ่ายเงินกรณีดังกล่าวเลย แม้ว่า อปท. จะเป็นผู้ส่ง เงินสมทบเข้ากองทุนก็ตาม จึงเสนอให้เปลี่ยนรูปแบบการนำเงินงบประมาณที่ขอสนับสนุนจาก กองทุนเป็นรูปแบบของเงินทุนหมุนเวียน

๔.๙ ตามมาตรา ๒๑ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖^{๒๖}

(๑) ผู้แทนกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.) ได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๑ ของ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ กำหนดให้ อปท. สามารถจัดตั้งกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ส่วนท้องถิ่นและให้ อปท. อุดหนุนงบประมาณเพิ่มเติมได้นั้น ในขณะนี้อยู่ระหว่างรอ กระทรวงมหาดไทยออกระเบียบกลางเพื่อให้ อปท. สามารถเบิกจ่ายเงินของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการหรือกองทุนคนพิการ จึงจะสามารถนำเงินเข้าไปสบทบในกองทุนได้ อย่างไรก็ตาม กองทุนคนพิการได้สมทบเงินสนับสนุนการทำงานของ อปท. ผ่านศูนย์บริการคนพิการ ทั่วไป โดยมีระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์เงินอุดหนุนสำหรับศูนย์บริการคนพิการทั่วไปไว้แล้ว ทั้งนี้ พก. ได้ประสานกระทรวงมหาดไทยในฐานะหน่วยงานกำกับดูแล อปท. เพื่อมีหนังสือแจ้งเวียนชักซ้อม ความเข้าใจกับ อปท. ให้รับทราบว่ากรณีเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการ ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเบิกจ่ายตามระเบียบของกองทุนคนพิการนั้น และ พก. ได้ แจ้งเวียนไปยังคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดทุกจังหวัดแล้ว ให้ประสานไปยัง อปท. สำหรับกรณีที่ส่งเงินอุดหนุนจากกองทุนหรืออนุมัติแผนงานหรือโครงการไป แล้วนั้น ให้ดำเนินการกำกับดูแลเพื่อให้การเบิกจ่ายเงินเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวัตถุประสงค์ ที่กองทุนกำหนด ดังนั้น ในปัจจุบันการเบิกจ่ายเงินของกองทุนได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกองทุน คนพิการ พร้อมทั้งมีการควบคุมและกำกับดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

อย่างไรก็ตาม มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีเจตนารมณ์ คือ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นนำเงินงบประมาณของ ตนเองมาจัดตั้งกองทุนได้ เพื่อนำเงินส่วนนั้นไปใช้ประโยชน์เพื่อคนพิการ ซึ่งการนำเงินของกองทุน ไปใช้ก็ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ส่วนการจัดตั้ง

^{๒๖} บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๒๑๕ - ๒๑๖ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒

ศูนย์บริการคนพิการทั่วไปให้เป็นไปตามมาตรา ๒๐/๓ และมาตรา ๒๐/๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นแนวคิดจากแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งราชการส่วนท้องถิ่น มีรายละเอียดที่เป็นข้อมูลในเชิงลึกทำให้สามารถเข้าใจปัญหาและความต้องการของคนพิการ ในท้องถิ่นได้มากกว่าส่วนกลาง ในส่วนของปัญหาที่ อปท. หลายแห่งที่ออกข้อบัญญัติมาแล้วแต่ไม่สามารถนำเงินไปใช้ได้ และบางแห่งที่นำเงินไปใช้แล้วถูก สตง. เรียกเงินคืน จึงทำให้ อปท. ไม่กล้าใช้จ่ายเงินกรณีดังกล่าวเลย จึงเป็นที่มาของการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๒๑ วรรคสอง ซึ่งกำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นนำเงินงบประมาณของตนเองมาจัดตั้งกองทุนได้ สำหรับประเด็นที่หลายฝ่ายเกิดความสับสนที่ว่าราชการส่วนท้องถิ่นอาจนำระเบียบที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการกำหนดมาใช้บังคับโดยอนุโลมได้หรือไม่นั้น ขอชี้แจงว่า หากราชการส่วนท้องถิ่นมีระเบียบเพื่อการบริหารจัดการ เป็นของตนเองก็สามารถดำเนินการตามนั้นได้ แต่หากอยู่ในระหว่างที่ยังไม่มีระเบียบกำหนด หรือกฎหมายยังไม่เปิดช่องทางให้ดำเนินการได้ และเพื่อความสะดวกรวดเร็วก็สามารถนำระเบียบของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมาใช้บังคับโดยอนุโลมได้ ทั้งนี้ พก. มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาย่างต่อเนื่องและได้มีการประชุมร่วมกับผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้ง สตง. และกระทรวงมหาดไทย โดยผลการหารือร่วมกันเห็นควรให้กระทรวงมหาดไทย ออกระเบียบเบิกเงินกลางสำหรับ อปท. เพื่อให้การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินเป็นไปตามกฎหมาย แต่จนถึงปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยก็ยังไม่ได้นำระเบียบกลางดังกล่าว

(๒) ผู้แทนสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ความในมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้ส่วนราชการท้องถิ่นออกข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ข้อกำหนด ระเบียบ หรือ ประกาศเป็นเรื่องที่เหมาะสมแล้ว และ สปสช. เห็นด้วยให้มีการดำเนินการดังกล่าว โดยการดำเนินการต่าง ๆ จะเป็นไปโดยถูกต้องและเหมาะสมและเป็นผลดีต่อหลักฐานต่าง ๆ เพื่อให้ สตง. ได้ตรวจสอบด้วย

(๓) ผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมและมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกันว่า ในประเด็นมาตรา ๒๑ วรรคสองนั้น สตง. ไม่มีข้อกังวลในส่วนนี้ พร้อมทั้งเห็นด้วยในกรณีที่ท้องถิ่นยังไม่ได้ออกระเบียบของตนเอง ก็สามารถนำระเบียบของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้กำหนดมาใช้บังคับโดยอนุโลมได้ แต่เมื่อใดที่ท้องถิ่นออกระเบียบของตนเองได้แล้วนั้นก็ให้ปฏิบัติตามระเบียบของท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งจะลดความกังวลในการใช้จ่ายเงินของกองทุน และเมื่อ สตง. ตรวจสอบก็สามารถชี้แจงแสดงหลักฐานว่าได้ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้อง

(๔) ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า ขณะนี้เกิดปัญหาขึ้นในหลายกองทุนทั้ง กองทุน สปสช. และกองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากกรณี ที่ อปท. ไม่สามารถตั้งงบประมาณและเบิกจ่ายเงินเพื่อสมทบกองทุน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๖๗ ที่ระบุว่า อปท. จะจ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันได้แต่เฉพาะ ที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือหนังสือสั่งการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ เมื่อ อปท. เบิกจ่ายเงินเพื่อสมทบกองทุนก็ไม่เป็นไปตามระเบียบข้อ ๖๗ อีกทั้ง เมื่อดำเนินการมาในระยะหนึ่ง สตง. ได้เข้า

ตรวจสอบและทักท้วงเรื่องการใช้จ่ายเงินของกองทุนนั้น ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่า ความผิดพลาดอาจเกิดได้จากความสับสนเรื่องอำนาจหน้าที่ของ อปท. ที่จะกระทำหรือไม่ โดยในขณะนี้กระทรวงมหาดไทย อยู่ระหว่างการยกร่างออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสมทบกองทุน พ.ศ. เพื่อสมทบกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กองทุนสวัสดิการสังคม หรือกองทุนอื่นที่กระทรวงมหาดไทยเห็นชอบ

(๕) ผู้แทนสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า อปท. ประสบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการหลายด้าน ซึ่งหากพิจารณาตามบริษัทแล้ว อปท. ดำเนินงานในพื้นที่ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด แต่ยังคงติดขัดด้วยข้อจำกัดด้านกฎระเบียบและผลการตรวจสอบของ สตง. ในหลายเรื่อง แม้ อปท. จะทำงานในเชิงรุกและมีความพยายามในการช่วยเหลือพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และสร้างนวัตกรรมเพื่อคนพิการทั่วประเทศ เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด แต่ด้วยข้อจำกัดด้านระเบียบการเบิกจ่ายจึงเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของ อปท. เป็นอย่างมาก ทั้งนี้ อปท. รู้สึกลำบากใจในการทำงาน จึงเสนอความเห็นว่าคุณควรแจ้งข่าวสารให้ อปท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้รับทราบถึงกระบวนการใช้เงินงบประมาณแก่คนพิการในท้องถิ่นให้ชัดเจน เพื่อที่ อปท. จะได้ดำเนินการด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

(๖) ผู้แทนสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า การออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสมทบกองทุน พ.ศ. ควรกำหนดนิยามคำว่า “กองทุน” ให้เกิดความชัดเจนและครอบคลุมทุกกองทุน รวมถึงกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการตีความเรื่องอำนาจหน้าที่ของ อปท. ในภายหลัง ซึ่งจะส่งผลให้กองทุนคนพิการทั่วประเทศได้รับประโยชน์จากระเบียบฉบับนี้ด้วยกรณีแนวทางการแก้ไขปัญหาการเบิกจ่ายของ อปท. โดยให้กองทุนมีหนังสือกำกับไปยัง อปท. เพื่อให้เบิกจ่ายเงินงบประมาณเป็นไปตามระเบียบของกองทุนนั้น ควรมีการติดตามผลการดำเนินงานด้วยอีกทางหนึ่ง กระทรวงมหาดไทยในฐานะหน่วยงานที่กำกับดูแลควรเป็นผู้ออกหนังสือแจ้งเวียนไปยัง อปท. เพื่อให้เกิดความชัดเจนและมีแนวปฏิบัติตรงกันทั่วประเทศ นอกจากนี้ สปสช. ควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ ให้มีความละเอียดและชัดเจนในทางปฏิบัติมากยิ่งขึ้นเพื่อเป็นแบบแผนในการปฏิบัติงานของ อปท. ต่อไป

(๗) ผู้แทนสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า สำหรับประเด็นมาตรา ๔๗ นั้น ได้มีการเสนอเข้าสู่ที่ประชุมผู้บริหารของ สปสช. แล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพมีการแก้ไขค่อนข้างมาก จึงจำเป็นต้องชะลอการแก้ไขในมาตรา ๔๗ ออกไปก่อน สำหรับข้อเสนอแนะของสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทยให้ปรับปรุงคู่มือการปฏิบัติงานกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ให้รายละเอียดและชัดเจนขึ้นนั้น สปสช. จะรับข้อเสนอดังกล่าวไปดำเนินการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อเป็นแบบแผนในการปฏิบัติงานอย่างละเอียดและชัดเจนมากขึ้น อีกทั้ง สปสช. จะดำเนินการปรับปรุงประกาศของคณะกรรมการขึ้นใหม่ เพื่อให้ อปท. สามารถปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่นและชัดเจนมากยิ่งขึ้นต่อไป

๔.๑๐ ประเด็นความคืบหน้าของการออกร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสมทบกองทุน พ.ศ.”^{๒๗}

(๑) ควรเร่งรัดการออกร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสมทบกองทุน สำหรับใช้เป็นระเบียบสำหรับใช้เป็นระเบียบกลางให้ อปท. เกี่ยวกับการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน และการสมทบเงินกองทุนต่าง ๆ ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการแก้ไขปัญหาการเบิกจ่ายเงินของ อปท. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการระยะยาว ทั้งนี้ ในระเบียบดังกล่าวควรกำหนดนิยาม “กองทุน” ให้รวมถึงกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการด้วย นอกจากนี้ เมื่อพิจารณารูปแบบการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแล้ว เพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินงานคนพิการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย จึงควรปรับปรุงร่างระเบียบดังกล่าวโดยเพิ่มเติมชื่อและสาระสำคัญให้ครอบคลุม ทั้งการสมทบกองทุนและการจัดตั้งกองทุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

(๒) ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ชี้แจงว่า จากการติดตามข้อมูลจากหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องดังกล่าว ได้รับการยืนยันว่าขณะนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้ความเห็นชอบต่อร่างระเบียบดังกล่าวแล้ว และจะได้ดำเนินการนำเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างระเบียบฉบับดังกล่าวต่อไป ทั้งนี้ จะได้รับข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงร่างระเบียบดังกล่าว ทั้งประเด็นเพิ่มนิยาม “กองทุน” ให้รวมถึงกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและเพิ่มเติมชื่อและสาระสำคัญให้ครอบคลุมทั้งการสมทบกองทุน และการจัดตั้งกองทุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย โดยจะได้นำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปเสนอต่อคณะกรรมการร่างกฎหมาย เพื่อให้พิจารณาแก้ไขต่อไป

(๓) ผู้แทนสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า มีความยินดีที่ได้รับทราบว่าการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเร่งดำเนินการออกร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสมทบกองทุน พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการจัดทำร่างระเบียบฉบับดังกล่าวให้รอบคอบ และครอบคลุมอย่างทั่วถึง หากระเบียบดังกล่าวไม่มีความชัดเจนหรือก่อให้เกิดความสับสนในการตีความ และอาจสร้างความติดขัดต่อการปฏิบัติงานของท้องถิ่นได้

(๔) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ให้ข้อสังเกตต่อที่ประชุมว่า ร่างระเบียบฉบับดังกล่าวที่กำลังจะประกาศใช้นั้น จะสามารถแก้ไขปัญหาการเบิกจ่ายเงินของ อปท. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการระยะยาวได้หรือไม่ เนื่องจาก ร่างระเบียบฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการสมทบเงินเข้ากองทุนต่างๆ เท่านั้น แต่ไม่ได้ออกร่างระเบียบเรื่องการเบิกจ่ายเงินแต่อย่างใด สุดท้ายแล้วการเบิกจ่ายเงินยังต้องอ้างอิงกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน ซึ่งในท้ายที่สุดก็จะติดปัญหาในข้อ ๖๗ เช่นเดิม

^{๒๗} บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

(๕) ผู้แทนสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า ร่างระเบียบฉบับดังกล่าว ในข้อที่ ๖ ระบุว่า การใช้จ่ายเงินกองทุนให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขของหน่วยงานที่จัดตั้งกองทุนกำหนด ซึ่งเป็นการเปิดช่องทางให้กองทุนสามารถเบิกจ่ายเงินได้ตามระเบียบ ส่วนหน่วยงานที่จะมาขอสนับสนุนเงินจากกองทุนหากเป็นหน่วยงานของรัฐกรณีนี้จะเป็นการเบิกจ่ายจากระเบียบของหน่วยงานต้นสังกัด

(๖) ผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า กรณีการจัดตั้งกองทุนในกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งปัจจุบันมีเป็นจำนวนมาก และ สตง. ได้จัดโครงการอบรมและให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานกองทุนทั้งหมดว่า หากกองทุนได้รับเงินอุดหนุนจากหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ไปดำเนินการเองแล้วนั้น การใช้จ่ายเงินอุดหนุนย่อมต้องอยู่ภายใต้ระเบียบของกองทุนเป็นหลัก สำหรับประเด็นข้อกังวลในมาตรา ๒๑ วรรคสอง เรื่องการสมทบเงินเข้ากองทุน และการจัดตั้งกองทุนนั้น การสมทบเงินเข้ากองทุนอยู่ในความรับผิดชอบของ สปสช. ฉะนั้นจะต้องกำหนดให้ชัดเจนกรณีการตั้งงบประมาณของท้องถิ่นที่จะต้องดำเนินการอย่างไร ส่วนการจัดตั้งกองทุนนั้น ขอให้ระบุให้ชัดเจนกรณีที่ท้องถิ่นใดมีความพร้อมในการจัดตั้งกองทุน โดยผลของกฎหมายเปิดโอกาสให้กระทำได้ ท้องถิ่นควรระบุให้ชัดเจนเพื่อป้องกันการตีความที่อาจเกิดความสับสนได้ ทั้งนี้ ภารกิจแห่งรัฐในเรื่องการให้ความช่วยเหลือมนุษย์ทั้งหลายนั้นอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานหลักที่จะดูแลช่วยเหลือประชาชนโดยตรง ในประเด็นที่ สตง. เข้าไปตรวจสอบและกำกับวงการดำเนินงานของท้องถิ่นกรณีที่ยังไม่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจและได้ดำเนินการจัดทำข้อตกลงต่าง ๆ ไปแล้วนั้น หากเป็นการดำเนินงานที่เกิดผลดีและประชาชนได้รับประโยชน์มากที่สุดนั้นเป็นเรื่องดี แต่ในทางกฎหมายก็ต้องพิจารณาถึงความถูกต้องและเหมาะสมด้วย ฉะนั้นจึงขอฝากว่าการทำงานนั้นไม่ได้มีความยุ่งยากเลย หากเข้าใจในระบบต่างๆ และมีหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบก็ต้องส่งเรื่องไปยังหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งการที่ สตง. กำกับทวงนั้นไม่ใช่เป็นการตั้งเป้าหมายว่าท้องถิ่นจะทุจริตต่อหน้าที่ แต่เป็นการกำกับทวงเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันและจะได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบได้อย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างสูงสุด

บทที่ ๕ บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๕.๑ บทสรุป

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ได้พิจารณาศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อเชื่อมโยงงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือ อปท. อย่างไร้รอยต่อ และขับเคลื่อนให้มีบริการสำหรับคนพิการกระจายลงไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากที่สุด โดยอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานอำนาจมาจากกฎหมาย ๓ ส่วน ได้แก่ (๑) กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๒) กฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ (๓) กฎหมายอื่น ทั้งนี้ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ถือเป็นฐานอำนาจหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนของกฎหมายอื่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถขอจัดตั้งเป็นศูนย์บริการคนพิการทั่วไปตามมาตรา ๒๐/๓ และรับเงินสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ทั้งในรูปแบบของเงินอุดหนุนรายหัวและเงินอุดหนุนรายโครงการ นอกจากนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังสามารถออกข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ข้อกำหนด ระเบียบ หรือประกาศ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และสามารถจัดสรรงบประมาณของตนเอง เพื่อตั้งเป็นกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนท้องถิ่นได้ ตามวรรคสองของมาตรา ๒๑ ด้วย อย่างไรก็ตาม แม้กฎหมายจะให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้แล้ว แต่การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ยังพบประเด็นปัญหาในการดำเนินงาน ได้แก่

๕.๑.๑ ปัญหาระเบียบการเบิกจ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการกับการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ทั้งนี้ มีความพยายามในการหารือร่วมกันเพื่อนำไปสู่แนวทางแก้ไขปัญหาซึ่งได้มีข้อเสนอแนะต่อกระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรเร่งออกระเบียบการใช้จ่ายเงินสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความชัดเจนในการเบิกจ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งในขณะระอการออกระเบียบดังกล่าว สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นควรให้กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ในฐานะหน่วยงานที่ส่งเงินอุดหนุนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหนังสือแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เบิกจ่ายเงินตามระเบียบเบิกจ่ายเงินของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและเป็นหลักฐานในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินด้วย

ซึ่งจากผลการพิจารณาร่วมกัน กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ได้มีหนังสือเรียนผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดแล้วเมื่อเดือน มีนาคม ๒๕๖๑ ที่ผ่านมา เพื่อให้ดำเนินการกรณีอนุมัติเงินอุดหนุนแผนงานหรือโครงการจากเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ

ชีวิตคนพิการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ระบุในหนังสือแจ้งผลการพิจารณาแผนงานหรือโครงการโดยใช้ข้อความว่า “ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเบิกจ่ายเงินอุดหนุนโครงการตามระเบียบของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ทั้งนี้ สำหรับใช้เป็นหลักฐานประกอบการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน” พร้อมทั้งแนบรายละเอียดเกณฑ์ค่าใช้จ่ายของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ นอกจากนี้ ได้มีหนังสือขอให้กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือแจ้งเวียนชักซ้อมความเข้าใจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งให้รับทราบว่า กรณีการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเบิกจ่ายตามระเบียบของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการด้วยอีกทางหนึ่ง ^{๒๘}

๕.๑.๒ ปัญหาและอุปสรรคการใช้เงินงบประมาณของราชการส่วนท้องถิ่นในการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนท้องถิ่น ตามวรรคสองของมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อรับเงินอุดหนุนที่เป็นเงินสมทบจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งปัจจุบันก็ยังไม่มีความคืบหน้าในการดำเนินการกรณีดังกล่าว จึงควรติดตามเพื่อให้มีการปรับปรุงระเบียบปัจจุบันหรือออกระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยการบริหารกองทุน การจัดการกองทุน การอนุมัติการจ่ายเงิน และการสมทบกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนท้องถิ่น ในขณะที่ยังไม่มีระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการนั้น

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการได้พิจารณาศึกษาสถานการณ์ ปัญหา และอุปสรรคของการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วเห็นว่าเพื่อผลักดันการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้กระจายตัวลงไปในพื้นที่ทั่วประเทศ และส่งเสริมกลไกการทำสิทธิให้เป็นจริงผ่านบริการในลักษณะต่าง ๆ รวมถึงการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไปโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดขึ้นได้จริง เป็นรูปธรรมและยั่งยืนตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่อบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ดังนี้

๕.๒.๑ กระทรวงมหาดไทย

๑. ควรเร่งดำเนินการจัดทำ “ร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสมทบกองทุน พ.ศ.” เพื่อใช้เป็นระเบียบกลางสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน และการสมทบเงินกองทุนต่าง ๆ ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญ ในการแก้ไขปัญหาการเบิกจ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

^{๒๘} สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงานของคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันพุธที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ ณ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

ด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในระยะยาว โดยเพิ่มเติมชื่อและสาระสำคัญของระเบียบดังกล่าวให้ครอบคลุมทั้งการสมทบกองทุนและการจัดตั้งกองทุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำหนดนิยาม “กองทุน” ให้หมายความรวมถึง กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ทั้งนี้ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสมทบกองทุน พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งประกาศราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๒ ได้กำหนดนิยาม “กองทุน” หมายถึง ทุนหมุนเวียนที่จัดขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการจัดบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น^{๒๙} ดังนั้น การออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว จึงยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่อย่างใด จึงเห็นควรให้กระทรวงมหาดไทยร่วมกับกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการออกระเบียบให้ครอบคลุมทั้งการจัดตั้งกองทุน การบริหารกองทุน การจัดการกองทุน การอนุมัติการจ่ายเงิน การสมทบกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการด้วย

๒. ควรแก้ไขปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อแก้ไขนิยาม “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” กรณีอ้างอิง “กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ” ซึ่งเป็นกฎหมายเดิมที่ถูกลบเลิกไปแล้ว จึงควรแก้ไขชื่อกฎหมายในบทนิยามให้ถูกต้อง เป็น “กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการตีความระเบียบดังกล่าว

ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยได้มีการออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งประกาศราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๒ โดยในข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” ในข้อ ๓ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” หมายความว่า การส่งเสริมหรือช่วยเหลือบุคคลให้สามารถเข้าถึงปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุขในสังคม หรือการส่งเสริมพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น หรือผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐตามมติคณะรัฐมนตรี^{๓๐}

การแก้ไขดังกล่าวเป็นการเขียนนิยามคำว่า “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” ในข้อ ๓ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ ขึ้นมาใหม่ โดยไม่ได้แก้ไขชื่อกฎหมายที่อ้างอิง

^{๒๙} ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสมทบกองทุน พ.ศ. ๒๕๖๑

^{๓๐} ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

ในบทนิยามเดิมให้ถูกต้องตามมติที่ประชุมที่ได้ตกลงไว้ร่วมกัน ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาในการตีความของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินในอนาคตว่าค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ครอบคลุมถึงกรณีค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพราะในบทนิยามไม่ได้มีการกล่าวถึงคนพิการแล้วแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตามเพื่อให้คนพิการได้รับความช่วยเหลือด้านส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจริง กระทรวงมหาดไทยจึงควรร่วมมือกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เร่งจัดทำหลักเกณฑ์การช่วยเหลือประชาชนด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามข้อ ๑๖ (๒) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

๓. ควรทำความเข้าใจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งทั่วประเทศได้รับทราบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการสามารถดำเนินการเบิกจ่ายเงินตามระเบียบของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้ และสามารถดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการด้วยงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองได้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

๔. ควรทำความเข้าใจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งทั่วประเทศและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบวาระระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๖๗ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจ่ายเงินหรือก้อหนี้ยูกักพันได้ หากมีกฎหมายระเบียบ หรือข้อบังคับใดๆ กำหนดไว้ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับของกระทรวงมหาดไทยเท่านั้น โดยเฉพาะในกรณีมาตรา ๒๑ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ให้อำนาจราชการส่วนท้องถิ่นสามารถจัดสรรงบประมาณของตนเองเพื่อตั้งเป็นกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนท้องถิ่นได้ รวมทั้งให้อำนาจราชการส่วนท้องถิ่นในการบริหารกองทุน การจัดการกองทุน การอนุมัติการจ่ายเงิน และการสมทบกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนท้องถิ่น ตามระเบียบที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติกำหนดได้ด้วย

๕.๒.๒ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

๑. ควรจัดทำหนังสือกำกับไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกครั้งที่มีการส่งเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เบิกจ่ายเงินดังกล่าวตามระเบียบของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินโดยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินด้วย

๒. ควรเร่งดำเนินการปรับปรุงระเบียบปัจจุบันหรือออกระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยการบริหารกองทุน การจัดการกองทุน การอนุมัติการจ่ายเงิน และการสมทบกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการส่วนท้องถิ่น

ตามเจตนารมณ์มาตรา ๒๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

๓. ควรประสานกระทรวงมหาดไทย ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขอให้ชักจูงความเข้าใจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ให้รับทราบว่าการเงินอุดหนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเบิกจ่ายตามระเบียบของกองทุน

๔. ควรประสานความร่วมมือกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนการกระจายอำนาจ คู่มือหรือแนวทางปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความเข้าใจต่อขอบเขตอำนาจหน้าที่และแหล่งที่มาของเงินงบประมาณที่จะใช้ดำเนินการได้อย่างถูกต้องและมีแนวปฏิบัติที่ตรงกัน

๕. ควรร่วมมือกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในการรณรงค์และสนับสนุนให้คนพิการที่ประสงค์จะขอรับความช่วยเหลือด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ยื่นลงทะเบียนขอรับความช่วยเหลือต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถรับความช่วยเหลือได้ตามที่กำหนดในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

๕.๒.๓ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรเร่งจัดทำหลักเกณฑ์การช่วยเหลือประชาชนด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามข้อ ๑๖ (๒) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพิจารณาใช้จ่ายงบประมาณช่วยเหลือประชาชนได้โดยเร็ว ทั้งนี้ ระเบียบดังกล่าวควรต้องครอบคลุมถึงประชาชนทุกกลุ่ม เช่น เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งต้องบูรณาการสิทธิต่าง ๆ ของทุกหน่วยงานที่ประชาชนควรได้รับให้มีความชัดเจนและไม่เกิดความซ้ำซ้อน อาทิ กรณีการแจกธัญพืชขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังมีความซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น ๆ เป็นต้น

๕.๒.๔ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ควรสร้างความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทั่วประเทศในฐานะหน่วยงานตรวจสอบการใช้จ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรับทราบแนวทางการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งถือเป็นฐานอำนาจหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายอื่น ทั้งนี้ เพื่อให้มีแนวทางตรวจสอบการใช้จ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเป็นการสร้างความมั่นใจในการใช้จ่ายเงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

๕.๒.๕ สมาคมองค์กรบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย และสมาคมองค์กรบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย ควรสร้างความเข้าใจเรื่องการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นสมาชิกของแต่ละสมาคมได้รับทราบแนวทางดำเนินการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

บรรณานุกรม

กระทรวงสาธารณสุข สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, ๒๕๕๔

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, เอกสารประกอบการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ วันพุธที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๒

โชคสุข กรกิตติชัย, ทิศทางการปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสมทบกองทุน พ.ศ. ๒๕๖๑

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

เอกสารอื่น

บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ วันพุธที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๑

บันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

สรุปผลการเดินทางไปศึกษาดูงานของคณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันพุธที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ ณ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยการตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อสมทบกองทุน

พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่เป็นการสมควรให้มีระเบียบว่าด้วยการตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสมทบกองทุน พ.ศ. ๒๕๖๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗๔ (๙) และมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๖๗ (๙) และมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และมาตรา ๘๕ (๑๐) และมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสมทบกองทุน พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

“กองทุน” หมายความว่า ทุนหมุนเวียนที่จัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือหรือสนับสนุนการจัดบริการสาธารณสุขตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

“เงินสมทบกองทุน” หมายความว่า เงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งไว้สมทบกองทุน

ข้อ ๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความประสงค์เข้าร่วมบริหารจัดการหรือดำเนินการร่วมกับกองทุน ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม โดยตั้งไว้ในงบกลางประเภทรายจ่ายตามข้อผูกพัน รายการเงินสมทบกองทุน โดยให้ระบุชื่อกองทุนที่จะตั้งงบประมาณสมทบ ทั้งนี้ ตามอัตราเงินสมทบที่แต่ละกองทุนได้กำหนดไว้

การตั้งงบประมาณเพื่อสมทบกองทุนตามวรรคหนึ่ง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคำนึงถึงอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง สถานะทางการคลัง และประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับเป็นสำคัญ

ข้อ ๕ การจ่ายเงินสมทบกองทุน ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงินและการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อ ๖ ระบายตามระเบียบนี้ได้ดำเนินการไปแล้ว ที่ได้กระทำโดยสุจริต และเป็นไปตามหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับให้ถือว่า เป็นการกระทำที่ชอบตามระเบียบนี้

ข้อ ๗ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหา กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พ.ศ. ๒๕๖๐

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๗๔ (๙) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๖๗ (๙) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๕ และมาตรา ๘๕ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงออกระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“การช่วยเหลือประชาชน” หมายความว่า การให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความสะดวกหรือไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในการดำรงชีพ โดยอาจให้เป็นสิ่งของหรือจ่ายเป็นเงินหรือการจัดบริการสาธารณะเพื่อให้การช่วยเหลือประชาชนในระดับเขตพื้นที่หรือท้องถิ่น ตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

“บุคลากร” หมายความว่า บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือประชาชนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมายให้ปฏิบัติงาน

“สาธารณภัย” หมายความว่า สาธารณภัยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

“การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” หมายความว่า การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ และให้หมายรวมถึงการช่วยเหลือเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ไร้ที่พึ่ง ด้วย

“โรคติดต่อ” หมายความว่า โรคติดต่อตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ

“โรคติดต่ออันตราย” หมายความว่า โรคติดต่ออันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ

“โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง” หมายความว่า โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวังตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ

“โรคระบาด” หมายความว่า โรคระบาดตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ และโรคระบาด ตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

“ยา” หมายความว่า ยาตามกฎหมายว่าด้วยยา

ข้อ ๔ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจตีความวินิจฉัย ปัญหา กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด ๑

หลักการช่วยเหลือประชาชน

ข้อ ๕ การช่วยเหลือประชาชนตามระเบียบนี้ จะต้องดำเนินการในขอบเขตอำนาจหน้าที่ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย โดยคำนึงถึงสถานะทางการคลัง และความจำเป็น เหมาะสม

ข้อ ๖ ในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเกิดสาธารณภัยในพื้นที่ของตน และต้อง ดำเนินการช่วยเหลือโดยฉับพลันทันที ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นสามารถให้ความช่วยเหลือได้ ภายในขอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย โดยไม่ต้องเสนอคณะกรรมการพิจารณา

ในกรณีการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับการให้ความช่วยเหลือ เพื่อเยียวยาและฟื้นฟูหลังเกิดภัย การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือการป้องกันและระงับ โรคติดต่อต้องเสนอคณะกรรมการให้ความเห็นชอบก่อน

ข้อ ๗ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดสาธารณภัยตามข้อ ๖ ประสานงานกับ ส่วนราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น เอกชน และองค์กรการกุศล ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือ

ในกรณีการช่วยเหลือตามวรรคหนึ่งไม่เพียงพอ หรือมีความจำเป็นต้องช่วยเหลือผู้ประสบภัย เพิ่มเติมให้เสนอคณะกรรมการพิจารณา ทั้งนี้ ไม่เกินหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบนี้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีความจำเป็นต้องช่วยเหลือประชาชนนอกเหนือจากหลักเกณฑ์
การช่วยเหลือตามระเบียบนี้ ให้ขอความเห็นชอบจากปลัดกระทรวงมหาดไทย ก่อนให้การช่วยเหลือ

หมวด ๒

คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชน

ข้อ ๘ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชน คณะหนึ่ง
เรียกว่า “คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”

(๑) กรณีองค์กรบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย

(ก) นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด	เป็นประธานกรรมการ
หรือรองนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด ที่ได้รับมอบหมาย
จากนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด	
(ข) ท้องถิ่นจังหวัด	เป็นกรรมการ
(ค) ผู้แทนส่วนราชการที่ได้รับมอบหมาย
จากผู้ว่าราชการจังหวัดจำนวนไม่เกิน ๒ คน	เป็นกรรมการ
(ง) ผู้แทนประชาคม ที่นายกองค้การ
บริหารส่วนจังหวัดคัดเลือกจำนวนไม่เกิน ๓ คน	เป็นกรรมการ
(จ) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด	เป็นกรรมการและเลขานุการ
(ฉ) หัวหน้าหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
ที่ได้รับมอบหมายจากนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด
จำนวนไม่เกิน ๒ คน	เป็นกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

(๒) กรณีเทศบาล ประกอบด้วย

(ก) นายกเทศมนตรี หรือรองนายกเทศมนตรี
ที่ได้รับมอบหมายจากนายกเทศมนตรี	เป็นประธานกรรมการ
(ข) ข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
ที่ท้องถิ่นจังหวัดมอบหมาย	เป็นกรรมการ
(ค) ผู้แทนส่วนราชการ ที่ได้รับมอบหมายจากนายอำเภอ
จำนวนไม่เกิน ๒ คน	เป็นกรรมการ
(ง) ผู้แทนประชาคม ที่นายกเทศมนตรีคัดเลือก
จำนวนไม่เกิน ๓ คน	เป็นกรรมการ

(จ) ปลัดเทศบาล	เป็นกรรมการ และเลขานุการ
(ฉ) หัวหน้าหน่วยงานของเทศบาล ที่ได้รับมอบหมาย จากนายกเทศมนตรี จำนวนไม่เกิน ๒ คน	เป็นกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
(๓) กรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย	
(ก) นายองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย จากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	เป็นประธานกรรมการ
(ข) ข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ที่ท้องถิ่นจังหวัดมอบหมาย	เป็นกรรมการ
(ค) ผู้แทนส่วนราชการที่ได้รับมอบหมายจากนายอำเภอ จำนวนไม่เกิน ๒ คน	เป็นกรรมการ
(ง) ผู้แทนประชาคม ที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคัดเลือก จำนวนไม่เกิน ๓ คน	เป็นกรรมการ
(จ) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	เป็นกรรมการ และเลขานุการ
(ฉ) หัวหน้าหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย จำนวนไม่เกิน ๒ คน	เป็นกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
ข้อ ๙ ให้คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้	
(๑) ให้นำรายชื่อของประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนที่สำรวจโดยหน่วยงานของรัฐ และรายชื่อประชาชนที่ยื่นลงทะเบียนขอรับความช่วยเหลือต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามข้อ ๑๒ มาใช้ในการพิจารณาช่วยเหลือประชาชนตามระเบียบนี้	
(๒) ปิดประกาศรายชื่อประชาชนตาม (๑) ที่จะได้รับความช่วยเหลือ ณ สำนักงานองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และที่ทำการหมู่บ้าน ชุมชนให้ทราบ เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน	
(๓) รายงานผลการพิจารณาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ต่อไป	
(๔) ควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป็นธรรม	
(๕) การปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้	
ข้อ ๑๐ การประชุมคณะกรรมการตามข้อ ๗ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม	

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรณีมีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมลงคะแนนเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

หมวด ๓

การให้ความช่วยเหลือประชาชนด้านสาธารณสุข

ข้อ ๑๑ การให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบสาธารณสุข หรือภัยพิบัติฉุกเฉิน มีลักษณะเป็นการช่วยเหลือที่จำเป็นที่ต้องแก้ไขโดยฉับพลันในการดำรงชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน หรือเป็นการซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิม อันเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถให้ความช่วยเหลือได้ทันที ภายใต้ขอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

กรณีสิ่งสาธารณประโยชน์ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับความเสียหาย หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่า การซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิมจะไม่คุ้มค่า และการก่อสร้างใหม่จะเกิดประโยชน์ต่อทางราชการมากกว่า ให้เสนอคณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนการใช้จ่ายงบประมาณโดยให้คำนึงถึงสถานะทางการคลัง

หมวด ๔

การให้ความช่วยเหลือประชาชนด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

ข้อ ๑๒ การให้ความช่วยเหลือประชาชนด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต นอกจากกรณีการช่วยเหลือด้านสาธารณสุขฉุกเฉิน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศให้ประชาชนที่ประสงค์จะขอรับความช่วยเหลือ ยื่นลงทะเบียนเพื่อขอรับความช่วยเหลือต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเสนอคณะกรรมการตามข้อ ๙

หมวด ๕

การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ

ข้อ ๑๓ เมื่อเกิดโรคติดต่อ โรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาด หรือมีเหตุสงสัยว่าได้เกิดโรคดังกล่าวในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นดำเนินการหรือสนับสนุนให้มีการป้องกัน การควบคุม การแพร่ และการระงับการระบาดของโรคนั้น หรือสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้กับผู้ที่มีภาวะเสี่ยง รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ องค์ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อ การช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐและเอกชนให้เกิดการปฏิบัติการตามนโยบายและแผนการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ

ข้อ ๑๔ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดโรคหรือมีเหตุสงสัยได้ว่าเกิดโรคตามข้อ ๑๓ ประสานหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการป้องกัน การควบคุม การแพร่ และการระงับการระบาดของโรค โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมดำเนินการหรือสนับสนุนการดำเนินการดังกล่าว

กรณีมีหน่วยงานที่รับผิดชอบภารกิจดังกล่าว แต่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างครอบคลุม หรือไม่สามารถระงับการระบาดของโรคติดต่อได้ จะส่งผลทำให้เกิดการแพร่ระบาด ที่เป็นอันตราย ต่อสุขภาพและชีวิตของประชาชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการ การป้องกัน และควบคุมโรคได้

ข้อ ๑๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ ดังนี้

(๑) ยา เวชภัณฑ์ และวัสดุที่ใช้ในการป้องกันควบคุมโรคติดต่อ เช่น ถุงมือยางหรือหน้ากากผ้าปิดปากหรือปิดจมูก รองเท้ายางหุ้มส้นสูงได้เข้า (รองเท้าบูต) หรือเสื้อกันฝน

(๒) เครื่องแต่งกายและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึง ความจำเป็น เหมาะสม และประหยัด

หมวด ๖

หลักเกณฑ์การช่วยเหลือ

ข้อ ๑๖ การช่วยเหลือประชาชน ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ที่กำหนดไว้ใน ระเบียบนี้ ดังต่อไปนี้

(๑) การช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย หรือภัยพิบัติฉุกเฉิน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาใช้จ่ายงบประมาณช่วยเหลือประชาชนตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงการคลัง โดยอนุโลม

(๒) การช่วยเหลือด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาใช้จ่ายงบประมาณช่วยเหลือประชาชน ตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงการพัฒนาศังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ โดยอนุโลม

(๓) การช่วยเหลือประชาชนด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาใช้จ่ายงบประมาณช่วยเหลือประชาชนตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุข โดยอนุโลม

หมวด ๗

การใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการช่วยเหลือประชาชน

ข้อ ๑๗ การช่วยเหลือประชาชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำโครงการแสดง สาระสำคัญของกิจกรรมที่ต้องดำเนินการและบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น และตั้งจ่ายในข้อบัญญัติ หรือเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมให้ถูกต้องตามประเภท

ของรายจ่าย ทั้งนี้ ให้ชี้แจงเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องตั้งงบประมาณดังกล่าวไว้ในคำชี้แจงประกอบ
งบประมาณรายจ่ายด้วย

ข้อ ๑๘ กรณีเกิดสาธารณภัยฉุกเฉิน จำเป็นเร่งด่วน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเบิกจ่าย
จากงบกลาง ประเภทเงินสำรองจ่าย ในข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
โดยโครงการ ไม่จำเป็นต้องอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

ข้อ ๑๙ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถ
จัดให้มีศูนย์ปฏิบัติการร่วมในการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้เป็นสถานที่กลาง
เพื่อเป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการของประชาชน การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ
ที่เกี่ยวข้อง สำหรับวิธีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด
โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณาสนับสนุนงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็น
ในการบริหารงานของสถานที่กลางดังกล่าวให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือส่วนราชการที่เป็นที่ตั้ง
ของสถานที่กลางดำเนินการแทนก็ได้

ข้อ ๒๐ กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้จ่ายงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือตาม
ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ และข้อ ๑๓ ไประยะหนึ่งแล้วและคาดการณ์ได้ว่า หากจะใช้งบประมาณเพื่อให้
ความช่วยเหลือต่อไปอาจส่งผลกระทบต่อสถานะทางการคลังในการบริหารหรือการจัดบริการสาธารณะ
เพื่อประโยชน์ของประชาชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้
ความช่วยเหลือต่อไป

ข้อ ๒๑ เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการตามโครงการช่วยเหลือประชาชน ให้องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินการให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน
โดยให้ติดประกาศ ณ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และที่ทำการหมู่บ้านและชุมชน

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๒ กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดได้ช่วยเหลือประชาชนตามระเบียบ
กระทรวงมหาดไทย หรือหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี
ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นรายจ่ายที่จ่ายได้ตามระเบียบนี้

ข้อ ๒๓ สำหรับการเบิกค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ที่ได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ของหนังสือกระทรวงมหาดไทย หรือหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องก่อนวันที่
ระเบียบนี้ ใช้บังคับและยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ให้ดำเนินการต่อไปได้ตามหลักเกณฑ์นั้นจนกว่า
จะแล้วเสร็จ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้ครอบคลุมสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๗๔ (๙) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๖๗ (๙) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๕ และมาตรา ๘๕ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงออกระเบียบไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” ในข้อ ๓ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” หมายความว่า การส่งเสริมหรือช่วยเหลือบุคคลให้สามารถเข้าถึงปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุขในสังคม หรือการส่งเสริมพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น หรือผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ ตามมติคณะรัฐมนตรี

ข้อ ๔ ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “เกษตรกร” และคำว่า “เกษตรกรผู้มีรายได้น้อย” ระหว่างบทนิยามคำว่า “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” กับบทนิยามคำว่า “โรคติดต่อ” ในข้อ ๓ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐

“เกษตรกร” หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพ ปลูกพืช เลี้ยงปศุสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และทำนาเกลือ ที่มีรายชื่อเป็นเกษตรกรรายย่อย และได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกร หรือสมาชิกในครัวเรือนของผู้ที่อยู่ในทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร หรือเป็นผู้มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนผู้เลี้ยงสัตว์ของกรมปศุสัตว์ หรือทะเบียนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของกรมประมง

“เกษตรกรผู้มีรายได้น้อย” หมายความว่า เกษตรกรผู้อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะยากจน มีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ มีชีวิตอย่างยากลำบาก ขาดแคลนปัจจัยพื้นฐาน

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกความในข้อ ๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๖ กรณีเกิดสาธารณภัยในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะมีการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินหรือไม่ก็ตาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการช่วยเหลือประชาชนในเบื้องต้น โดยฉับพลันทันที เพื่อการดำรงชีพ หรือบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า หรือระงับสาธารณภัย หรือเพื่อคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สิน หรือป้องกันภัยอันตรายที่จะเกิดแก่ประชาชน ได้ตามความจำเป็น ภายใต้ขอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย โดยไม่ต้องเสนอคณะกรรมการพิจารณา

ในกรณีการช่วยเหลือประชาชน เพื่อเยียวยาและฟื้นฟูหลังเกิดสาธารณภัย หรือการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือการป้องกันและระงับโรคติดต่อ หรือการช่วยเหลือเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย ให้เสนอคณะกรรมการให้ความเห็นชอบก่อน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีความจำเป็นต้องช่วยเหลือประชาชนนอกเหนือจากหลักเกณฑ์การช่วยเหลือตามระเบียบนี้ ให้ขอความเห็นชอบจากปลัดกระทรวงมหาดไทย ก่อนให้การช่วยเหลือ”

ข้อ ๖ ให้ยกเลิกความในข้อ ๗ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๗ กรณีมีความจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือประชาชนเพื่อเยียวยาหรือฟื้นฟูหลังเกิดสาธารณภัย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีมีการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในพื้นที่เกิดภัย ให้รายงานอำเภอ หรือจังหวัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณานำเงินตรงราชการเพื่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย

(๒) กรณีมิได้ประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในพื้นที่เกิดภัย ในการช่วยเหลือประชาชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอคณะกรรมการพิจารณาให้ความช่วยเหลือ ทั้งนี้ ไม่เกินหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบนี้”

ข้อ ๗ ให้ยกเลิกความใน (ค) ของ (๒) ของข้อ ๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่าย เพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(ค) ผู้แทนส่วนราชการ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีคณะกรรมการของเทศบาลนครหรือเทศบาลเมือง และนายอำเภอ ในกรณีคณะกรรมการของเทศบาลตำบล จำนวนไม่เกิน ๒ คน”

ข้อ ๘ ให้ยกเลิกความใน (ก) ของ (๓) ของข้อ ๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(ก) นายกองค้การบริหารส่วนตำบล หรือรองนายกองค้การบริหารส่วนตำบล ที่ได้รับมอบหมายจากนายกองค้การบริหารส่วนตำบล”

ข้อ ๙ ให้ยกเลิกความใน (๑) และ (๒) ของข้อ ๙ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่าย เพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑) ให้นำรายชื่อของประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนที่สำรวจโดยหน่วยงานของรัฐ และรายชื่อประชาชนที่ยื่นลงทะเบียนขอรับความช่วยเหลือต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามข้อ ๑๒ และสถานที่กลาง ตามข้อ ๑๙ มาใช้ในการพิจารณาช่วยเหลือประชาชนตามระเบียบนี้

(๒) ปิดประกาศรายชื่อประชาชนตาม (๑) ที่จะได้รับความช่วยเหลือ ณ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานที่กลาง และที่ทำการหมู่บ้าน ชุมชนให้ทราบ เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน”

ข้อ ๑๐ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๒ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่าย เพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๒ การให้ความช่วยเหลือประชาชนด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต นอกจากกรณีการช่วยเหลือด้านสาธารณสุขภัยฉุกเฉิน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศให้ประชาชนที่ประสงค์จะขอรับความช่วยเหลือ ยื่นลงทะเบียนเพื่อขอรับความช่วยเหลือต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเสนอคณะกรรมการตามข้อ ๙

ในกรณีเกิดอัคคีภัยที่ไม่เข้าข่ายภัยพิบัติ ในการช่วยเหลือประชาชน ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการตามระเบียบนี้ที่จะพิจารณาการให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็น เหมาะสม ทั้งนี้ไม่เกินอัตราตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด”

ข้อ ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น หมวด ๔/๑ การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย และข้อ ๑๒/๑ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐

“หมวด ๔/๑

การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย

ข้อ ๑๒/๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยที่ประสบปัญหาในการประกอบอาชีพ ในเรื่องดังต่อไปนี้”

- (ก) จัดหาหรือปรับปรุงแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- (ข) การสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการปรับปรุงแหล่งน้ำ
- (ค) ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การสนับสนุนด้านการเกษตร
- (ง) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย นอกจากกรณีการช่วยเหลือด้านสาธารณสุขฉุกเฉิน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศให้เกษตรกรผู้มีรายได้น้อย และประสงค์จะขอรับความช่วยเหลือ ยื่นลงทะเบียนขอรับความช่วยเหลือต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเสนอคณะกรรมการตามข้อ ๙ พิจารณา”

ข้อ ๑๒ ให้ยกเลิกความใน (๒) ของข้อ ๑๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่าย เพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความ ต่อไปนี้แทน

“(๒) การช่วยเหลือด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาใช้จ่ายงบประมาณช่วยเหลือประชาชน ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด หรือหลักเกณฑ์ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยอนุโลม”

ข้อ ๑๓ ให้เพิ่มความดังต่อไปนี้เป็น (๔) ของข้อ ๑๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐

“(๔) การช่วยเหลือเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาใช้จ่าย งบประมาณช่วยเหลือประชาชน ตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยอนุโลม”

ข้อ ๑๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๒๐ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่าย เพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความ ต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๒๐ กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้จ่ายงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือ ตามข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๒/๑ และข้อ ๑๓ ไประยะหนึ่งแล้วและคาดการณ์ได้ว่า หากจะใช้ งบประมาณเพื่อให้ความช่วยเหลือต่อไปอาจส่งผลกระทบต่อสถานะทางการคลังในการบริหารหรือ การจัดบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานต่อ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือต่อไป”

ข้อ ๑๕ ให้ยกเลิกความในข้อ ๒๑ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่าย เพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความ ต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๒๑ เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการตามโครงการช่วยเหลือประชาชน ให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินการให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน โดยให้ติดประกาศ ณ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานที่กลาง และที่ทำการหมู่บ้าน และชุมชน”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

**คณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ**

๑. นายวัลลภ ตังคณานุก์รัช	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายมณฑิเตอร์ บุญตัน	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. คุณหญิงทรงสุตา ยอดมณี	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	เลขาธิการคณะกรรมการ
๖. พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นายแถมสิน รัตนพันธุ์	กรรมการและที่ปรึกษา
๘. พลตรี จารึก อารีราชการันย์	กรรมการและที่ปรึกษา
๙. พลเรือเอก สุรศักดิ์ หุ่นเรืองรมย์	กรรมการและที่ปรึกษา
๑๐. พลเอก วีรฉัตร ฉันทศาสตร์โกศล	กรรมการและที่ปรึกษา
๑๑. นางกาญจนารัตน์ สิวโรจน์	กรรมการ
๑๒. รศ.กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย	กรรมการ
๑๓. พลเอก ธีระวัฒน์ บุญยะประดับ	กรรมการ
๑๔. พลเรือเอก นริส ประทุมสุวรรณ	กรรมการ
๑๕. นายปรีชา วัชรภักดิ์	กรรมการ
๑๖. พลเรือเอก พลวัฒน์ สิริโรดม	กรรมการ
๑๗. พลเอก ไพชยนต์ คำทันเจริญ	กรรมการ
๑๘. นายยุทธนา ทัพเจริญ	กรรมการ
๑๙. พลเอก ยุทธศิลป์ โดยชื่นงาม	กรรมการ
๒๐. พลเอก สกล ชื่นตระกูล	กรรมการ
๒๑. พลเอก สรรชัย อจลานนท์	กรรมการ
๒๒. พลเอก อุดุลยเดช อินทะพงษ์	กรรมการ
๒๓. พลเอก อรุณ สมตน	กรรมการ
๒๔. พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์	กรรมการ

ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมการ

๑. นางจิราภรณ์ เล้าเจริญ	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๒. นายเฉลิมชัย ยอดมาลัย	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๓. นางพวงแก้ว กิจธรรม	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๔. นายสมชาย เจริญอำนวยสุข	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๕. นายอภิวัชร บัวพันธ์	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๖. นายนิวัฒน์ กาญจนภูมินทร์	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๗. นางพรรณรัตน์ เกரியวัฒนา	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๘. นายวงศ์พันธ์ วัฒนยพัต	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๙. นายวิญญู พิทักษ์ปรกรณ์	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๑๐. นางอำไพวรรณ ตรีสกุล	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๑๑. รองศาสตราจารย์อักษัญญา รัตนอุบล	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๑๒. นางงามจิต แต่สุวรรณ	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๑๓. นางนฤมล ล้อมทอง	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๑๔. นางรัตนา สัยยะนิฐี	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๑๕. นางอาทิตยา นรารวัชร	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๑๖. พลโท จริญญา พันธุนนท์	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑๗. นายชาติตรี ฤทธิทอง	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑๘. นายบุญชัย ตั้งจิตดำรงรัตน์	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑๙. นางญานิน วังซ้าย	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๐. นางธนันทธร นิธิธีรพัชร	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๑. นางปนัดดา รักษาแก้ว	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๒. นายรณฤทธิ์ มงคลรัตน์	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๓. นางรัชดา บุญยุบล	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๔. นางรัตนา ตฤณารังสี	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๕. นาวาเอกหญิง วิชุดา วารุณประภา	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๖. นาวาโท สายชล ช้างน้อย	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๗. นายสืบสวัสดิ์ วุฒิวรดิษฐ์	เลขานุการประจำคณะกรรมการ

ที่ปรึกษาภคิตติมศักดิ์คณะกรรมการธิการ

๑. นายกันติพจน์ สิริภักดีสกุล
๒. นางกัระณา สุมาวงศ์
๓. นายเกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร
๔. นางจันทิรา กิตติฐิติกุล
๕. นางสาวฐาปนี สุขสำราญ
๖. นายนิติ ถาวรวิชัย
๗. พลเอก บุญลือ วงษ์ท้าว
๘. นางสาวเบญจวรรณ อานเป็รื่อง
๙. นางผาณิต พูนศิริวงศ์
๑๐. นางเพ็ญพักตร์ ศรีทอง
๑๑. พลตำรวจโท ภาสกร รักษ์กุล
๑๒. นายสมบูรณ์ วราห์บัณฑิตวิทย์
๑๓. พันเอก สรศักดิ์ อนันตสมบูรณ์
๑๔. พลตำรวจโท สันติ เพ็ญสูตร
๑๕. นายสุรวัฒน์ ชมพูพงษ์
๑๖. นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์
๑๗. พลโท อัครชัย จันทระโตษะ
๑๘. พลอากาศตรี อิศพร คณะเจริญ
๑๙. นายเอกพิทยา เอี่ยมคงเอก

คณะอนุกรรมการกิจการเด็ก และเยาวชน

๑. คุณหญิงทรงสุดา ยอดมณี	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเรือเอก นริส ประทุมสุวรรณ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเอก สรรชัย อจลานนท์	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สาม
๕. นางเพ็ญศรี เคียงศิริ	อนุกรรมการ
๖. รศ. คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์	อนุกรรมการ
๗. นางธัชกร เหมะจันท	อนุกรรมการ
๘. นางสาวอนอมขวัญ ฦ ป้อมเพชร	อนุกรรมการ
๙. นางเทพวัลย์ ภรณวลัย	อนุกรรมการ
๑๐. นายบุรินทร์ สุขพิศาล	อนุกรรมการ
๑๑. นางนฤมล ล้อมทอง	อนุกรรมการและโฆษก
๑๒. นายกันติพจน์ สิริภักดีสกุล	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๓. นายแถมสิน รัตนพันธุ์	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. พลเอก ยุทธศิลป์ โดยขึ้นงาม	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. รองศาสตราจารย์อรรถชัย รัตนอุบล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. นายวิญญู พิทักษ์ปกรณ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. นางธนนันท์ธร นิธิธีรพัชร	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. นายเฉลิมชัย ยอดมาลัย	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๙. นายภูมิสรรค์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๐. นางสาวพรทิพย์ เตชะสมบูรณาจิก	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๑. นางธิดาเพ็ญ ทวีศรี	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๒. นายพันธุ์ เจตณลิน	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๓. นายวงศกร ภูทอง	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๔. นายอิทธิพล สงวนดีกุล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๕. นายสัจญา สติรพงษ์สุทธิ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๖. นายเกษมศักดิ์ สีหพิทักษ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๗. นายโยธิน ทองพะวา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๘. ประธานสภาเด็กและเยาวชน
แห่งประเทศไทย	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการกิจการสตรี

๑. นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. พลเอก ยุทธศิลป์ โดยขึ้นงาม	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สาม
๕. นางสุชาดา นันทะพานิชสกุล	อนุกรรมการ
๖. นางสาวสุชาดา เมฆรุ่งเรืองกุล	อนุกรรมการ
๗. นางสุทธิณี เมธิประภา	อนุกรรมการ
๘. นายพิสุทธิ ทรัพย์วิจิตร	อนุกรรมการ
๙. นายสืบสวัสดิ์ วุฒิวรดิษฐ์	อนุกรรมการ
๑๐. นางรัตนา สัยยะนิฐี	อนุกรรมการ
๑๑. นางเกณิกา เฟื่องฟู	อนุกรรมการ
๑๒. พลตรี วีระศักดิ์ นาทะสิริ	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๓. นางกัระณา สุมาวงศ์	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. พลตรี เปรมชัย สโรบล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. นายราชันย์ บุญธิมา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. นายเกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. นางอำไพวรรณ ตรีสกุล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. นายสุรวัดน์ ชมภูพงษ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๙. นางพรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๐. นางกรรณิการ์ จรัสอุไรสิน	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการกิจการผู้สูงอายุ

๑. พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรตม	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. พลเอก ธีระวัฒน์ บุญยะประดับ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก อรุณ สมตน	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. รองศาสตราจารย์พินิจ กุลละวณิชย์	อนุกรรมการ
๕. พลเอก บุญลือ วงษ์ท้าว	อนุกรรมการ
๖. นางธิดา ศรีไพพรรณ	อนุกรรมการ
๗. พลโท กิจจา ศรีทองกุล	อนุกรรมการ
๘. พลตำรวจโท ภาสกร รักษ์กุล	อนุกรรมการ
๙. นายนิวัฒน์ กาญจนภูมิินทร์	อนุกรรมการ
๑๐. นาวาโท สมพล มหาสิงห์	อนุกรรมการ
๑๑. นาวาโท พัชระ ไม้หอม	อนุกรรมการ
๑๒. นางเมธินี รัตสาร	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๓. พลเอก สกล ชื่นตระกูล	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. ศาสตราจารย์สม จาตุศรีพิทักษ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. พลโท จริญญา พันธุนนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. นางสาวอรุณโรจน์ เลี่ยมทอง	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. พลอากาศตรี อีทพร คณะเจริญ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. รองศาสตราจารย์อาชัญญา รัตนอุบล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๙. รองศาสตราจารย์ศรีรินทร์ เกรย์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๐. นาวาเอกหญิง วิชุดา วารุณประภา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๑. พันเอก สรศักดิ์ อนันตสมบุรณ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๒. พันเอกหญิง สิรินพรรณ ศรีกุลวงษ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๓. นายชาติรี ฤทธิทอง	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๔. นายดำรงชัย พุ่มสงวน	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุทธิดา ชวนวัน	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ

๑. นายมณฑิร บัญตัน	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์	อนุกรรมการ
๕. นางสาวเครือวัลย์ เทียงธรรม	อนุกรรมการ
๖. นายรัตน์ กิจธรรม	อนุกรรมการ
๗. นางสาววันทนี พันธ์ชาติ	อนุกรรมการ
๘. นายวิฑูต บุณนาค	อนุกรรมการ
๙. นายสุชาติ โอวาทวรรณสกุล	อนุกรรมการ
๑๐. นางอาทิตยา นรารวัชร	อนุกรรมการ
๑๑. นางพวงแก้ว กิจธรรม	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๒. นายธีรยุทธ สุขคนธวิท	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๓. พลอากาศเอก ชนัท รัตนอุบล	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. นายชูศักดิ์ จันทยานนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. นายต่อพงศ์ เสลานนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. นางธนาภรณ์ พรมสุวรรณ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. นางนุชจारी คล้ายสุวรรณ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. นางเบญจา ชลธารนนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๙. นายประกาศิต กายะสิทธิ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๐. นางพิมพ์พา ขจรธรรม	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๑. แพทย์หญิงวัชรา ธีวโพบูลย์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๒. นายศุภชีพ ดิษเทศ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๓. นายสมชาย เจริญอำนาจสุข	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๒๔. นายสุภรธรรม มงคลสวัสดิ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการสังคม
เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๑. นางสาวศิริพร ภิญโญสิริธร	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการ การพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
๒. นางธนยา สิงห์มณี	นิติกรชำนาญการ
๓. นางสาวพิมพ์ปฎยา อติสิราวัชร	นิติกรชำนาญการ
๔. นางสาวเพชรรัตน์ ฉัตรเพชร	วิทยากรชำนาญการ
๕. นางสาวจิตตินันท์ ประสารแสง	วิทยากรชำนาญการ
๖. นางสาวฉัตรสุดา ศิริวงศ์	นิติกรปฏิบัติการ
๗. นางสาวจิณณพัทธ์ ไชวิเชียร	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๘. นายสุริยะ อุปลาบัติ	นักวิชาการสนับสนุนงานวิชาการ
๙. นางสาวสโรชา แก่นจำปา	นักวิชาการสนับสนุนงานวิชาการ
๑๐. นางสาวนธิดา ศรีอุตะ	พนักงานสนับสนุนการประชุม
๑๑. นายรุ่งเพชร งามพร้อม	พนักงานสนับสนุนการประชุม

กลุ่มงานคณะกรรมการการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก
เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๕ - ๖ โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๖

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
คนพิการ

ออกแบบและพิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑-๒, ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๑, ๐ ๒๔๓๑ ๙๔๗๑-๒